

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej w Gminie Dobrzyniewo
Duże na lata 2024 – 2030**

PKuyl

Spis treści

Rozdział I. Uwarunkowania prawne	3
1.1. Podstawa prawna	3
Rozdział II. Charakterystyka zjawiska przemocy	6
2.1. Teoretyczne podstawy przemocy domowej.....	6
2.2. Cykle przemocy	7
Rozdział III. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże.....	9
3.1. Skala zjawiska przemocy na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże.....	9
3.2. Punkt Konsultacyjny.....	9
3.3. Policja	10
3.4. Oddziaływania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży	12
3.5. Diagnoza przemocy domowej w świetle przeprowadzonych badań.....	14
3.6. Analiza SWOT.....	21
Rozdział IV. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dobrzyniewo Duże na lata 2024 – 2028	24
4.1. Adresaci Programu	24
4.2. Realizatorzy Programu	24
4.3. Cele i zadania Programu	24
4.4. Zakładane rezultaty	32
4.5. Źródła finansowania	32
4.6. Monitoring i ewaluacja	33

Rozdział I.

Uwarunkowania prawne

1.1. Podstawa prawna

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 6 ust. 2 pkt 1 nakłada na samorząd gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Na potrzebę dostosowania celów i terminologii Programu do nowych realiów prawno-społecznych panujących w 2023 r. złożyły się dwa aspekty:

1) nowelizacje aktów prawnych zmieniające w bardzo rozległy sposób regulacje krajowego systemu przeciwdziałania przemocy, które wprowadzono na podstawie w szczególności:

- Ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 289);
- Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535);
- Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 2809).

2) przyjęcie w ślad za ww. nowelizacjami nowego Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030, a co za tym idzie pojawiła się konieczność zapewnienia spójności niniejszego Gminnego Programu z nowym Programem Rządowym.

Wskazana wyżej Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw weszła w życie w zasadniczej swojej części 22 czerwca 2023 r. Od tego dnia ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nosi nową nazwę: „o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, a w ślad za tym wprowadzono do polskiego porządku prawnego definicję legalną zjawiska „przemocy domowej”, która zastąpiła dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie”.

Przez **przemoc domową** rozumie się w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”;

Natomiast w myśl nowej definicji **osoba doznająca przemocy domowej** (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to:

- małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletni

– wobec których jest stosowana przemoc domowa

Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Osoba stosująca przemoc domową (art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec ww. osób doznających przemocy.

Świadek przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535, 1606).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426, 1429),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 171),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2809),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 17),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1375),
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1550),
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1304),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny Wykonawczy (Dz. U. z 2023r. poz. 127 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2023r. poz. 725).

Rozdział II.

Charakterystyka zjawiska przemocy

2.1. Teoretyczne podstawy przemocy domowej

W literaturze przedmiotu wyróżnia się kilka rodzajów przemocy:

- 1) **Przemoc fizyczna** – to forma agresji łącząca się naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie osobie doznającej przemocy bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.
- 2) **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne. Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.
- 3) **Przemoc seksualna** – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych, itp.¹
- 4) **Przemoc ekonomiczna** – to celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka,

¹ <https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy>

zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.

- 5) Zaniedbanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci. Przejawia się poprzez: nie dawanie (dziecku) środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka².
- 6) Cyberprzemoc** – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona „znajomych” w Internecie, celowe ignorowanie czyjejś działalności w sieci³.

2.2. Cykle przemocy

Przemoc domowa rzadko jest incydem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

- 1) Faza narastania napięcia** – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;
- 2) Faza ostrej przemocy** – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy;

² <https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy>

³ A. Borkowska, *Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie*, NASK Akademia, s. 8.

3) Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprasza często towarzyszą łązy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać osobie stosującej przemoc „drugą szansę”. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje osobę doznającą przemocy domowej w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Rozdział III.

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże

3.1. Skala zjawiska przemocy na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże

Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej jest kompleksowym procesem, który wymaga uwzględnienia wielu aspektów. Specjaliści zajmujący się tym problemem muszą podejść do sprawy w sposób holistyczny, uwzględniając zarówno aspekty psychologiczne, społeczne, jak i prawne. Diagnoza przemocy domowej wymaga zrozumienia dynamiki relacji między osobą doznającą przemocy domowej a osobą stosującą przemoc domową oraz identyfikacji czynników ryzyka i ochrony. Ponadto, konieczne jest skrupulatne dokumentowanie przypadków przemocy, aby móc skutecznie interweniować i zapewnić wsparcie osobom doznającym przemocy domowej.

Poniższe dane pochodzą od podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Dobrzyniewo Duże.

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskiej Karty”	2021	2022	2023
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2	2	3
Zespół Interdyscyplinarny	0	0	0
Placówki szkolno-wychowawcze	5	0	2
Policja	22	20	31
Służba Zdrowia	0	1	1
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	2	0
Razem	30	25	37

3.2. Punkt Konsultacyjny

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Przeciw Przemocy w Rodzinie to miejsce, które oferuje wsparcie i pomoc dla osób dotkniętych przemocą domową oraz dla osób, które chcą uzyskać informacje na temat tej problematyki. Oto kilka cech charakterystycznych dla takiego punktu:

- Świadczenie konsultacji: Punkt ten zapewnia możliwość konsultacji z doświadczonymi specjalistami, którzy są wyposażeni w wiedzę i umiejętności potrzebne do udzielenia porad i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową.

- **Udzielanie informacji:** Jest to miejsce, gdzie można uzyskać informacje na temat przemocy domowej, jej rodzajów, skutków oraz dostępnych form pomocy i wsparcia. Informacje te mogą być udzielane osobiście, telefonicznie, czy też poprzez materiały informacyjne.
- **Wsparcie emocjonalne:** Punkt ten może stanowić źródło wsparcia emocjonalnego dla osób dotkniętych przemocą domową. Pracownicy mogą słuchać, udzielać wsparcia i pomagać w znalezieniu odpowiednich ścieżek działania.
- **Doradztwo i pomoc w uzyskiwaniu pomocy:** Pracownicy tego punktu mogą udzielać porad dotyczących możliwości uzyskania pomocy prawnej, terapeutycznej, socjalnej oraz innych form wsparcia.
- **Zachowanie poufności:** Wszelkie informacje uzyskane w ramach konsultacji są traktowane jako poufne i chronione przez przepisy dotyczące tajemnicy zawodowej.
- **Edukacja społeczności lokalnej:** Punkt ten może także prowadzić działania edukacyjne i profilaktyczne w społeczności lokalnej w celu zwiększenia świadomości na temat przemocy domowej oraz promowania zdrowych relacji rodzinnych.

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Przeciw Przemocy w Rodzinie pełni istotną rolę w zapewnianiu wsparcia i pomocy osobom dotkniętym przemocą domową oraz w edukowaniu społeczności na temat tego problemu.

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Przeciw Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobrzyniewo Duże	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających z pomocy Punktu	30	30	18
Rodziny z problemem alkoholowym	14 osób	17 osób	10 osób

3.3. Policja

Działalność Policji w kontekście przeciwdziałania przemocy domowej obejmuje szereg działań mających na celu zarówno zapobieganie, interwencję w przypadkach przemocy, jak i wsparcie ofiar oraz ściganie sprawców. Oto kilka aspektów działalności Policji w tej dziedzinie:

- **Reagowanie na zgłoszenia:** Policja reaguje na zgłoszenia dotyczące przypadków przemocy domowej, podejmując interwencję na miejscu zdarzenia. To często pierwszy kontakt z osobą doznającą przemocy, gdzie funkcjonariusze udzielają pomocy, zapewniają bezpieczeństwo oraz dokumentują zdarzenie.
- **Ochrona osób doznających przemocy domowej:** Policja ma obowiązek zapewnić ochronę osób doznających przemocy domowej. Mogą to być zarówno działania krótkoterminowe, takie jak interwencje na miejscu zdarzenia, jak i środki długoterminowe, takie jak

wydawanie nakazów ochrony czy eskortowanie osób doznających przemocy domowej do schronisk.

- Ściganie osób stosujących przemoc domową: Policja prowadzi dochodzenia w sprawach przemocy domowej, dążąc do ścigania osób stosujących przemoc domową i przedstawienia im zarzutów zgodnie z prawem. To często wymaga zebrania odpowiednich dowodów oraz współpracy z innymi instytucjami, takimi jak prokuratura.
- Edukacja społeczna: Policja prowadzi działania edukacyjne w społecznościach lokalnych na temat przemocy domowej, jej skutków oraz dostępnych form pomocy. To ma na celu zwiększenie świadomości społecznej oraz promowanie zgłaszania przypadków przemocy.
- Współpraca z innymi instytucjami: Policja współpracuje z innymi instytucjami, takimi jak służby socjalne, organizacje pozarządowe, czy ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. Wspólna praca ma na celu skuteczne wsparcie osób doznających przemocy domowej oraz koordynację działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- Szkolenia dla funkcjonariuszy: Policja zapewnia szkolenia dla swoich funkcjonariuszy w zakresie rozpoznawania, reagowania oraz dokumentowania przypadków przemocy domowej. To ma na celu zwiększenie kompetencji i skuteczności interwencji.

Działalność Policji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej jest kluczowa dla zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony dla osób doznających przemocy domowej oraz skutecznego ścigania osób stosujących przemoc domową.

Przestępstwa wszczęte na terenie powiatu	2021			2022			2023		
	w	s	z	w	s	z	w	s	z
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	7	2	7	6	2	6	10	2	10
Groźba karalna	4	2	4	0	0	0	0	0	0
Rozpijanie małoletniego	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	2	2	2	1	1	1	0	0	0
Inne	-	-	-	-	-	-	-	-	-

w – wszczęte, s – stwierdzone, z – zakończone

Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową	2021	2022	2023
Liczba interwencji	722	729	714
Dotyczące przemocy domowej	90	92	87
Liczba osób doznających przemocy w rodzinie (ogółem), w tym:	23	17	48
Kobiety	23	13	34
Mężczyźni	-	-	-
Małoletni do 13 r. ż.	-	-	-
Nieletni w przedziale 13-18 lat	-	-	-
Liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), a w tym:	23	17	42
Kobiety	0	0	4
Mężczyźni	23	17	38
Nieletni	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), a w tym:	23	17	38
Kobiety	0	0	0
Mężczyźni	23	17	38
Nieletni	0	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	46	53	47

Przestępczość na terenie gminy Dobrzyniewo Duże	2021	2022	2023
Kradzież z włamaniem	3	12	13
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	7	6	10
Pobicie	1	0	1
Uszkodzenie mienia	4	4	0
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	1	1	2
Kradzież mienia	4	6	4
Inne	-	-	-

3.4. Oddziaływania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży

W dzisiejszych czasach szkoły odgrywają kluczową rolę w zapobieganiu przemocy oraz w edukacji uczniów na temat zdrowych relacji. Działania profilaktyczne w szkołach mają na celu uświadamianie uczniów na temat problemu przemocy oraz zapewnienie im odpowiednich narzędzi do radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Programy edukacyjne skupiają się na promowaniu szacunku, empatii oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób pokojowy. Szkoły również podejmują działania w kierunku budowania pozytywnej atmosfery szkolnej, która sprzyja bezpiecznemu środowisku.

Szkoła odgrywa również istotną rolę w działaniach profilaktycznych mających na celu zwalczanie zjawiska przemocy domowej. Poprzez edukację, szkoły mogą dostarczyć uczniom i ich rodzinom wiedzę na temat praw i obowiązków, a także sposobów radzenia sobie z sytuacjami przemocy. Programy edukacyjne w szkołach mogą także promować zdrowe relacje, empatię i szacunek wobec innych, co może przyczynić się do zmniejszenia występowania przemocy domowej w przyszłości. Dodatkowo, szkoły mogą zapewnić wsparcie psychologiczne dla uczniów, którzy doświadczyli lub są świadkami przemocy domowej.

Poniższe informacje przedstawiają liczbę działań profilaktycznych w placówkach oświatowych na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże.

2021: nazwy:

→ Projekt „Razem Bliżej – w ramach projektu: Akademia Rodziny; Mobilny Punkt Wsparcia – spotkania z terapeutą; psychologiem; usługi prawnika; zajęcia profilaktyczne w szkołach; Monitoring dla rodziców; Warsztaty dla dzieci i młodzieży prowadzone przez terapeutów z Ośrodka Etap; Realizacja programów terapeutycznych pt. „Cukierki”, „Otwarta szkoła” itp.

Ilość osób uczestniczących:

- uczniów – **80**
- nauczycieli – **10**
- rodziców – **54**

→ Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem przemocy (ilość osób **15 rodzin z dziećmi**) Kolonie terapeutyczne dla rodzin w Jastarni – dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Droga;

→ Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z agresją i przemocą – **ilość osób 8**;

→ Zielona Szkoła w Pogorzałkach; Rekolekcje w Kozińcach – **ilość osób 50**.

2022: nazwy:

→ Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców „Kocham, Lubię, Szanuję;” POMOC PSYCHOLOGA dla rodziców; dzieci i młodzieży - Stowarzyszenie Dialog; Etap; Klanza; uczestnictwo w Konferencji „Wolni od uprzedzeń, wolni od przemocy”; Warsztaty terapeutyczne „Archipelag Skarbów” Impreza profilaktyczno – edukacyjna „Parafiada Dzieci i Młodzieży” w Warszawie;)

Ilość osób uczestniczących:

- uczniów – 35
- nauczycieli – 4
- rodziców – 40

→ Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem przemocy – **5 rodzin z dziećmi**;

→ Półkolonie; zimowiska w szkołach; „Biwak z wartościami” – **50 dzieci**.

2023: nazwy:

→ Akademia dla Rodziców – ZSP w Fastach i Nowym Aleksandrowie; spotkania z Funkcjonariuszem Policji „Odpowiedzialność prawna nieletnich za popełnienie czynów karalnych; realizacja w szkołach programów profilaktyczno – wychowawczych w zakresie przeciwdziałania przemocy; Udział młodzieży w warsztatach „Lekcje z emocjami”; oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach; oferta Klubów GCK – zajęcia muzyczne; teatralne; rękodzieło; Zespół Mali Narwianie; rozpowszechnianie informacji – Telefon Zaufanie; Aplikacja na telefon Twój Parasol;

Ilość osób uczestniczących:

- uczniów – 67
- nauczycieli – 5
- rodziców – 43

→ Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem przemocy – **2 rodziny**,

→ Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, audycje radiowe itp. – **ilość 17 osób** – Powstała Młodzieżowa Rada Gminy,

→ półkolonie, zimowiska – **ok. 35 dzieci**.

3.5. Diagnoza przemocy domowej w świetle przeprowadzonych badań

Diagnoza przemocy domowej jest niezbędna z kilku powodów:

- Rozpoznanie problemu: Pomaga zrozumieć rozmiar, charakter oraz główne czynniki przyczyniające się do przemocy domowej w danej społeczności. To pozwala lepiej zrozumieć naturę problemu i podejmować skuteczniejsze działania przeciwdziałania.

- Planowanie interwencji: Na podstawie diagnozy można opracować strategie i programy działania, które są dostosowane do konkretnych potrzeb i realiów lokalnych. Diagnoza pomaga zidentyfikować obszary, które wymagają pilnej interwencji oraz określić priorytety.
- Świadomość społeczna: Wyniki diagnozy mogą być użyteczne w podnoszeniu świadomości społecznej na temat przemocy domowej. Mogą być wykorzystane do prowadzenia kampanii edukacyjnych, które mają na celu zmianę postaw i zachowań społecznych wobec tego problemu.
- Zarządzanie zasobami: Diagnoza pomaga lepiej rozdysponować dostępne zasoby, kierując je tam, gdzie są najbardziej potrzebne. Pozwala również identyfikować luki w systemie wsparcia i prowadzić działania mające na celu ich zapewnienie.
- Monitorowanie i ocena: Diagnoza umożliwia monitorowanie zmian w zakresie przemocy domowej oraz ocenę skuteczności podejmowanych działań. Jest to istotne dla ciągłego doskonalenia strategii i programów przeciwdziałania przemocy domowej.
- W rezultacie diagnoza przemocy domowej jest niezbędnym narzędziem zarówno dla formułowania polityk publicznych, jak i dla organizacji pozarządowych oraz innych instytucji zaangażowanych w walkę z tym zjawiskiem.

Badania zostały przeprowadzone metodą **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

W badaniu wzięło udział 78 osób, w tym 90% kobiet oraz 10% mężczyzn. Średnia wieku badanych wynosi 38 lat.

Dorośli mieszkańcy Gminy Dobrzyniewo Duże:

- 23% badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej oraz 31% nie jest pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi;
- zjawisko przemocy domowej, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 23% z nich. 77% odpowiedzi wskazuje, że jest ono raczej częste;
- wśród badanej grupy osób 38% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, a 47% z nich poprosiło o pomoc policję, bliskich, przyjaciela, przyjaciółkę, rodzinę;
- w dalszej kolejności kwestionariusza badani zostali zapytani o rodzaj doświadczanej przemocy. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się przemoc psychiczna (60%),

następnie przemoc fizyczna (27%), seksualna (13%), ekonomiczna (7%). Wśród odpowiedzi „inne” mieszkańcy wpisali: „kara - wielogodzinne wykonywanie fizycznie męczącej czynności”, „fizyczna”.

- 47% ankietowanych deklaruje, że to działo się wielokrotnie w przeszłości, ale teraz się już nie powtórzy, według 40% to był jednorazowy incydent, który się już nie powtórzył. Według 7% to działo się to wielokrotnie w przeszłości i są obawy, że się to pojawi oraz 7% to działo się wielokrotnie w przeszłości i wciąż się dzieje;
- łącznie 97%⁴ badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza automatycznie zakończenia problemu przemocy domowej. Łącznie 90%⁵ badanych mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. 100%⁶ zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:
- „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (100%);
 - „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele „ofiary” (100%);
 - „Gdyby „ofiara” naprawdę cierpiała, odeszłaby od „sprawcy” (87%);
 - „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (97%);
 - „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (92%).

Czy uważa Pan/Pani poniższe twierdzenia za prawdziwe?	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
Przyczyną przemocy domowej jest alkohol	61%	36%	0%	3%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego	5%	5%	21%	69%
Osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna	92%	8%	0%	0%
Przemoc domowa to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać	0%	0%	15%	85%

⁴ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* oraz *raczej prawdziwe*

⁵ Suma odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe* i *zdecydowanie nieprawdziwe*.

⁶ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* oraz *raczej prawdziwe*

Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele "ofiary"	0%	0%	5%	95%
Gdyby "ofiara" naprawdę cierpiała, odeszłaby od "sprawcy"	5%	8%	23%	64%
Nie ma czegoś takiego jak gwałt w małżeństwie	3%	5%	5%	87%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych	0%	3%	5%	92%

- zdaniem mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: nieumiejętności radzenia sobie z problemami (90%), stresie (67%), chorobie psychicznej (49%), złej sytuacji materialnej (31%), braku pracy rodziców (18%), braku posłuszeństwa dzieci (8%) oraz odmiennym zdaniu członków rodziny (8%). W odpowiedzi „inne” mieszkańcy wpisali: „alkohol”, „brak wsparcia rodziny lub przyjaciół. Powielanie schematu ze swojego dzieciństwa”, „własne doświadczenia z dzieciństwa, alkohol i narkotyki”, „zły przykład wzięty z własnego domu”, „brak szacunku dzieci do rodziców”, „choroba alkoholowa”;
- 61% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodjęcie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Przeważająca większość respondentów (łącznie 94%) odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzenie spraw przez prokuraturę wskazało 79% badanych;

Jak często Pana/Pani zdaniem w przypadku przemocy domowej zdarza się:	Bardzo często	Czasami	Raczej rzadko	Nigdy
Niepodjęcie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia	25%	36%	31%	8%
Wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą	61%	33%	3%	3%
Umarzenie sprawy przez prokuraturę	43%	36%	18%	3%
Złe warunki i procedury przesłuchiwania poszkodowanych	46%	28%	23%	3%
Orzekanie zbyt łagodnych wyroków	64%	28%	5%	3%
Długotrwałe dochodzenie i postępowanie sądowe	77%	17%	3%	3%

- jeżeli chodzi o przeciwdziałanie przemocy domowej, to mieszkańcy wskazywali, że najskuteczniejszymi działaniami są: zaostrzenie kar dla osób stosujących przemoc domową (82%), edukacja społeczeństwa (77%), zwiększenie niezależności finansowej kobiet (44%), poprawa sytuacji materialnej rodzin (15%). Wśród odpowiedzi „inne”

mieszkańcy wpisali: „*ograniczenia spożywania alkoholu przez dorosłych*”, „*ograniczenie sprzedaży alkoholu*”;

- stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się ze stanowczą dezaprobatą – łącznie 87% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem. Łącznie 100% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości. 77% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem. Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 92% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 69%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 87%.

Czy zgadza się Pan/Pani z poniższymi twierdzeniami dotyczącymi wychowania dzieci?	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa.	3%	10%	38%	49%
Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.	0%	8%	18%	74%
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.	51%	26%	23%	0%
Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.	0%	0%	31%	69%
Łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową.	3%	28%	23%	46%
Bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.	67%	20%	8%	5%

Dzieci i młodzież szkolna:

W badaniu wzięło udział 40 uczniów z terenu Gminy Dobrzyniewo Duże.

- wyniki są zadowalające, uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze: 82%. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że 18% uczniów przeciwnie określa swoje odczucia;
- większość uczniów Gminy Dobrzyniewo Duże deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami: łącznie 95%;

- łącznie 75% uczniów Gminy Dobrzyniewo Duże chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami;
- 95% uczniów określa swoje relacje z nauczycielami jako bardzo dobre lub raczej dobre;
- 20% uczniów potwierdza, iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, 42% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak;
- 72% uczniów nie doświadczyło przemocy domowej. 98% czuje się bezpiecznie w swoim domu;
- w kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach najczęściej wskazywali na przemoc psychiczną (23%), fizyczną (10%), ekonomiczną (4%);
- badani uczniowie Gminy Dobrzyniewo Duże doświadczają w szkole przemocy psychicznej (45%) i fizycznej (35%). Wśród odpowiedzi „inne” znalazły się wypowiedzi uczniów: „wyśmiewanie ubioru, wyśmiewanie zainteresowań, poniżanie”, „przezywanie, kłótnia, wyśmiewanie się”, „zastraszanie”, „nie doświadczyłem”;
- 33% uczniów wskazuje, iż codziennie zdarza się obgadywanie za plecami, 17% wskazuje na wyśmiewanie kogoś, przezywanie oraz 13% ankietowanych na unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy;

Jak często poniższe sytuacje zdarzają się w Twojej szkole?	<i>Codziennie</i>	<i>Kilka razy w tygodniu</i>	<i>Kilka razy w miesiącu</i>	<i>Kilka razy w roku</i>	<i>Nigdy</i>
Wyśmiewanie kogoś, przezywanie	17%	35%	32%	8%	8%
Obgadywanie za plecami	33%	35%	20%	10%	2%
Unikanie, ignorowanie. wykluczanie z grupy	13%	23%	32%	17%	15%
Grożenie komuś, szantażowanie	3%	0%	22%	10%	65%
Kopanie, bicie	8%	7%	28%	35%	22%
Zabieranie pieniędzy lub rzeczy	3%	10%	0%	22%	65%
Wandalizm – niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły	3%	2%	15%	12%	68%

- większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie łącznie 80%;
- 38% uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją;
- z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów – przyznaje to 18% uczniów, 50% tego nie wie;

- 20% deklaruje, że nigdy nie zdarzyło się, aby zostali kopnięci, przewzani, czy żeby ktoś ich uderzył. Przeciwnego zdania jest 80% ankietowanych (5% wskazuje na codzienne takie sytuacje, 28% wskazuje na kilka razy w tygodniu, 30% kilka razy w miesiącu oraz 17% kilka razy w roku);
- okazuje się, że do aktów przemocy w szkole dochodzi zdecydowanie najczęściej w trakcie przerw (83%), po lekcjach (8%), podczas lekcji (8%). Wśród 3% odpowiedzi są: „nie widzę żadnej przemocy”;
- uczniów zapytano również o to, jakie są powody tego, że ich rówieśnicy zachowują się agresywnie. 45% uczniów uważa, że rówieśnicy lubią poniżać innych, 43% uczniów uważa, że rówieśnicy są źle wychowani przez rodziców, 43% uważa, że nie ponoszą żadnych konsekwencji, 35% uczniów uważa, że rówieśnicy chcą mieć respekt. 28% uważa, że uczniowie nie wiedzą, że mogą sprawić komuś przykrość oraz 13% wskazuje na osiąganie określonych celów.. W odpowiedzi „inne” uczniowie wpisali: „*leczą tak własne kompleksy*”, „*chłopcy nie ponoszą konsekwencji*”, „*spotykają ludzi z różnych środowisk, z których kulturą nie są zaznajomieni*”, „*chcą uwagi*”, „*próbują się popisać przed rówieśnikami*”, „*żeby być bardziej lubianym przez swoich przyjaciół*”, „*bo są skłóceni*”;
- 75% uczniów ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia;
- poniżej prezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące jest, że 40% ankietowanych zadeklarowało przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem, a 8% udawałoby, że nie widzi;
- młodzi ankietowani zostali zapytani także o to, czy w przypadku doświadczania przemocy, komuś by o tym powiedzieli. 38% na pierwszym miejscu wskazało na wychowawcę, następnie, 28% na rodziców/opiekunów oraz 15% na przyjaciela. 8% uczniów nie powiedziałoby o tym nikomu. W możliwości „inne” uczniowie wpisali: „*rodzicom i przyjacielowi. Nauczycielowi nie, bo nauczyciel odpowiada "nie skarż"*”, „*przyjacielowi by też szukał wychowawcy ponieważ szybciej można zakończyć przemoc*”, „*najlepszej przyjaciółce*”;
- 58% uczniów uważa, że problem przemocy w szkole można rozwiązać poprzez sprawiedliwe karanie winnych. 45% uczniów twierdzi, że można byłoby to rozwiązać poprzez spotkania z psychologiem lub pedagogiem. 28% uważa, że należałoby zainstalować kamery na korytarzach oraz 28% badanych wskazuje na realizowanie zajęć sportowych,

podczas których uczniowie mogliby rozładować emocje. 23% uważa, że powinno się wyrzucać ze szkoły agresywnych uczniów. 8% wskazuje na nieodpowiadanie na zaczepki;

- łącznie 18%⁷ uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”;
- uczniowie otrzymywali wiadomości z obelgami (23%⁸) oraz zdarzało się, że udostępniano ich korespondencję osobom trzecim (35%⁹).

Czy Ty lub ktoś z Twojej szkoły zetknął się z wymienionymi zachowaniami w Internecie?	<i>Bardzo często</i>	<i>Czasami</i>	<i>Raczej rzadko</i>	<i>Nigdy</i>
Udostępnienie mojej prywatnej wiadomości innej osobie	20%	15%	28%	37%
Podszywanie się pode mnie w Internecie lub inne osoby ze szkoły	3%	2%	10%	85%
Włamanie na konto np. w serwisie społecznościowym	3%	5%	7%	85%
Otrzymywanie wiadomości z groźbami lub szantażem	0%	5%	22%	73%
Otrzymywanie wiadomości z wyzwiskami, obelgami	8%	15%	17%	60%
Publikowanie w Internecie filmików/zdjęć, które ośmieszają mnie lub inne osoby ze szkoły. Otrzymywanie złośliwych komentarzy („hejt”)	10%	2%	23%	65%

3.6. Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy zjawiska przemocy domowej w Gminie Dobrzyniewo Duże wykonano analizę SWOT pozwalającą na identyfikację czterech kategorii czynników mających strategiczne znaczenie w prowadzeniu działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej: mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

⁷ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

⁸ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

⁹ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

MOCNE STRONY (Strengths)	SŁABE STRONY (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • działalność Zespołu Interdyscyplinarnego; • funkcjonowanie grup roboczych (od 23 czerwca 2023 roku grup diagnostyczno-pomocowych); • funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej; • działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • wykorzystanie narzędzia jakim jest procedura „Niebieskie Karty”, a w tym możliwość wszczęcia postępowania przez różne podmioty; • dobrze zdiagnozowane środowisko lokalne; • organizowanie działań profilaktycznych w placówkach oświatowych; • współpracowanie instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, • badani uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze: 82%; • większość uczniów Gminy Dobrzyniewo Duże deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami: łącznie 95. 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska przemocy, które jest silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy; • nadużywanie spożycia alkoholu mogące przyczynić się do powstawania przemocy domowej; • wpływ pandemii i izolacji społecznej na wzrost przemocy domowej, a w tym także na trudność w rozpoznaniu osób doświadczających przemocy domowej; • aż 80% ankietowanych uczniów deklaruje, że zdarzyło się, aby zostali kopnięci, przewzani, czy żeby ktoś ich uderzył (5% wskazuje na codzienne takie sytuacje, 28% wskazuje na kilka razy w tygodniu, 30% kilka razy w miesiącu oraz 17% kilka razy w roku); • 38% badanych uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją; • 23% badanych mieszkańców wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej oraz 31% nie jest pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi.

SZANSE (Opportunities)	ZAGROŻENIA (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca świadomość społeczna dotycząca problemu przemocy domowej; • poszerzenie umiejętności społeczności w zakresie zapobiegania przemocy domowej i cyberprzemocy; • podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej ataków cybernetycznych; • zwiększenie świadomości mieszkańców na temat instytucji, do których mogą się zwrócić w przypadku doświadczenia przemocy w ich otoczeniu; • możliwość realizacji programów profilaktycznych i warsztatów dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej skierowanych do dzieci i młodzieży; • możliwość podnoszenia kwalifikacji osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej; • zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową. 	<ul style="list-style-type: none"> • zakorzenione przekonania i stereotypy obecne w społeczeństwie dotyczące przemocy; • tolerancja społeczna wobec stosowania przemocy domowej; • ograniczone zasoby finansowe, które mogą wpływać na dostępność i jakość świadczonych usług; • niedostateczne przeszkolenie personelu pracującego w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej; • brak lub niska chęć współpracy ze strony osób doświadczających przemocy domowej; • brak współpracy między różnymi instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w zwalczanie przemocy domowej; • obciążenie emocjonalne pracowników socjalnych oraz specjalistów pracujących z osobami doświadczającymi przemocy, co może zwiększać ryzyko wypalenia zawodowego; • uzależnienie od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, które mogą prowadzić do przemocy domowej; • negatywne konsekwencje społeczne związane z pandemią COVID-19 oraz obecnym klimatem gospodarczym, takie jak inflacja i międzynarodowe konflikty zbrojne.

Rozdział IV.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dobrzyniewo Duże na lata 2024 – 2028

4.1. Adresaci Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dobrzyniewo Duże lata 2024 – 2030 skierowany jest do:

- osób doświadczających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- przedstawicieli służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4.2. Realizatorzy Programu

Realizatorami Gminnego Programu są podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej funkcjonujące na terenie gminy i poza jej terenem :

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Policja,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Służba zdrowia,
- Organizacje pozarządowe,
- Placówki oświatowe,
- Zespół Interdyscyplinarny.

4.3. Cele i zadania Programu

Głównym celem wyznaczonym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dobrzyniewo Duże na lata 2024 – 2030 jest: zmniejszanie częstotliwości przemocy domowej oraz udzielanie wsparcia i ochrona osobom dotkniętym przemocą domową.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Poniższe cele i kierunki działań są zgodne z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030.

1. Poprawienie standardów świadczonych usług dla osób dotkniętych przemocą domową

Zadania:	Wskaźniki	Termin:
<ul style="list-style-type: none"> • dalsze prowadzenie działań przez Zespół Interdyscyplinarny, • tworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych, • kontynuacja funkcjonowania grup diagnostyczno-pomocowych, • wykonywanie procedury „Niebieskie Karty” przez upoważnione podmioty, • świadczenie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, medycznego i prawnego dla osób dotkniętych przemocą domową, • organizowanie poradnictwa, ze szczególnym naciskiem na edukacyjne działania wspierające rozwój umiejętności opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych dla przemocy, a także podnoszenie kompetencji rodzicielskich i opiekunów w środowiskach zagrożonych przemocą domową, również w odniesieniu do grup ryzyka, np. młode kobiety w ciąży, • kierowanie do udziału w programach terapeutycznych, • informowanie o dostępności i organizowanie schronienia dla 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spotkań ZI, • liczba spotkań Grup diagnostyczno-pomocowych, • liczba utworzonych Grup diagnostyczno-pomocowych, • liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych, • liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych w rozszerzonym składzie, • liczba wszczętych Niebieskich Kart w ramach procedury „Niebieskie Karty”, • liczba przeprowadzonych specjalistycznych porad z osobami potrzebującymi wsparcia, • liczba osób korzystająca ze specjalistycznych porad, • liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej, • liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych, • liczba osób doznających przemocy domowej 	2024 – 2030

<p>osób dotkniętych przemocą domową,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowywanie i realizacja działań edukacyjnych indywidualnych oraz grupowych dla osób dotkniętych przemocą domową, • zapewnienie ochrony dzieciom zgodnie z postanowieniami art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, • udzielanie informacji osobom doświadczającym przemocy domowej o instytucjach świadczących wsparcie, • tworzenie grup wsparcia oraz grup samopomocowych, • zapewnienie pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez punkty konsultacyjne, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej oraz specjalistyczne placówki wsparcia, • stworzenie sprzyjającego środowiska dla osób doświadczających przemocy domowej, co pozwoli im w pierwszej kolejności uzyskać dostęp do mieszkań socjalnych. 	<p>uczestniczących w działaniach grupowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy domowej, • liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy domowej, • liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne, • liczba osób, które uczestniczyły w terapii indywidualnej psychologicznej (terapeutycznej), • liczba osób korzystająca z możliwości schronienia, • liczba osób doświadczająca przemocy domowej (kobiety, mężczyźni, dzieci, osoby starsze, osoby niepełnosprawne), • liczba utworzonych grup wsparcia, • liczba osób biorąca udział w grupach wsparcia, • liczba utworzonych grup samopomocowych, • liczba osób biorąca udział w grupach samopomocowych, • liczba osób doświadczających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy placówek świadczących pomoc dla osób 	
---	---	--

	<p>doznających przemocy domowej, w tym z miejsc całodobowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba placówek, które oferują pomoc osobom doznającym przemocy domowej, • liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia. 	
2. Skuteczne oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową		
Zadania:	Wskaźniki	Termin:
<ul style="list-style-type: none"> • skierowanie osób do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, • skierowanie osób do udziału w programie psychologocino-terapeutycznym, • śledzenie osób stosujących przemoc po zakończeniu udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, • monitorowanie osób stosujących przemoc po zakończeniu udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym, • przeprowadzanie rozmów motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc domową, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, • liczba osób skierowanych do udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym, • liczba osób, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny, • liczba osób, które ukończyły program psychologiczno – terapeutyczny, • liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”, • liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”, 	2024 – 2030

<ul style="list-style-type: none"> • wnioskowanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o podjęcie obowiązku leczenia odwykowego z powodu nadużywania alkoholu, • prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” dla osób stosujących przemoc domową, • opracowanie i realizowanie programów edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”, • liczba interwencji w sytuacjach zgłaszanej przemocy domowej, • liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy, • liczba skierowanych wniosków do GKRPA, • liczba programów edukacyjnych lub/i wspierających realizowanych w gminach i powiatach, • liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc domową. 	
--	--	--

3. Edukowanie dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej z zakresu przemocy domowej

Zadania:	Wskaźniki:	Termin:
<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie zajęć i inicjatyw edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży, mających na celu zapobieganie przemocy domowej, • przeprowadzanie warsztatów i programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, które koncentrują się na tematyce przeciwdziałania cyberprzemocy. • podniesienie poziomu świadomości społeczności lokalnej na temat przeciwdziałania przemocy domowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych warsztatów, programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. • liczba uczestników ww. działań. • liczba placówek oświatowych realizujących warsztaty, programy profilaktyczne. • liczba przeprowadzonych działań spotkań, pogadanek profilaktycznych dla społeczności lokalnej, w tym dla rodziców. • liczba opracowanych materiałów informacyjnych, 	2024 – 2030

<ul style="list-style-type: none"> • rozwój umiejętności i kompetencji osób świadczących wsparcie oraz poradnictwo dla jednostek dotkniętych przemocą domową, • informowanie społeczności lokalnej (a w tym dotarcie do osób doznających przemocy domowej) o dostępności lokalnych i regionalnych linii wsparcia telefonicznego poprzez umieszczenie takich informacji np. na stronie Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, placówek oświatowych oraz rozpowszechnianie ulotek w tym zakresie. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych, • liczba zorganizowanych aktywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież oraz społeczność lokalną, • liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych, • liczba osób uczestniczących w zorganizowanych działaniach profilaktycznych, • liczba ogólnokrajowych i lokalnych kampanii społecznych, • liczba lokalnych linii telefonicznych dla osób doznających przemocy domowej, • liczba przeprowadzonych rozmów i interwencji, 	
4. Podniesienie kompetencji pracowników działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej		
Zadania:	Wskaźniki:	Termin:
<ul style="list-style-type: none"> • realizacja kursów szkoleniowych dla służb, które są zaangażowane w pomoc dla osób dotkniętych przemocą domową, • organizacja szkoleń dla służb zajmujących się interwencją w przypadkach przemocy domowej, • wspieranie współpracy między różnymi instytucjami oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, • liczba osób biorąca udział w szkoleniach, warsztatach oraz w konferencjach, • liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych, • liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego, 	2024 – 2030

<p>podmiotami zaangażowanymi w walkę z przemocą domową,</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizowanie potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w kontekście przeciwdziałania przemocy domowej, • wdrożenie programu wsparcia dla profesjonalistów pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej oraz osobami stosującymi przemoc domową, obejmującego m.in. superwizję, coaching, doradztwo oraz grupy wsparcia. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych, • liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych. 	
5. Współpracowanie instytucjami i organizacjami w celu zapobiegania przemocy domowej na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże		
Zadania:	Wskaźniki:	Termin:
<ul style="list-style-type: none"> • regularna ocena zakresu i charakteru przemocy domowej oraz identyfikacja potrzeb i zasobów w obszarze przeciwdziałania temu zjawisku, • zapewnienie odpowiednich warunków do kontynuacji pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych, • włączenie organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych w działania prewencyjne i diagnostyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spotkań Zespołu, • liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych, • liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych w rozszerzonym składzie, • liczba podmiotów współpracujących przy realizacji niniejszego Programu, 	2024 – 2030

<p>dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie elementów informacyjnych i edukacyjnych na temat przemocy domowej do poradni prowadzonych przez kościoły, związki wyznaniowe oraz do programów nauk przedmażeńskich, • mobilizacja stowarzyszeń, instytucji oraz różnych organizacji do współpracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, • rozwój i rozszerzenie dostępności placówek wspierających oraz świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą domową. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba realizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, • liczba utworzonych w danym roku placówek wspierających osoby doznające przemocy domowej, • liczba osób korzystająca w danym roku z placówek wspierających osoby doznające przemocy domowej. 	
6. Monitorowanie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże		
Zadania:	Wskaźniki:	Termin:
<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzanie diagnoz dotyczących przemocy domowej i czynników z nią powiązanych, • monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych lokalnych diagnoz zjawiska przemocy domowej, • liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, • liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”, • liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób 	2024 – 2030

	doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała.	
--	--	--

4.4. Zakładane rezultaty

Działania w niniejszym Programie zakładają:

- Podniesienie świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.
- Redukcja liczby incydentów przemocy domowej.
- Wzrost dostępności wsparcia i ochrony dla osób dotkniętych przemocą domową.
- Poprawa standardów świadczonych usług dla osób doświadczających przemocy domowej.
- Wzmocnienie współpracy między instytucjami i organizacjami w walce z przemocą domową.
- Skuteczniejsze reagowanie i interwencja w przypadkach przemocy domowej.
- Zapewnienie odpowiedniego wsparcia i pomocy dla osób stosujących przemoc domową w celu zmiany ich zachowań.
- Rozwój programów profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do różnych grup wiekowych w celu zapobiegania przemocy domowej.
- Doskonalenie systemu diagnozowania i monitorowania przypadków przemocy domowej.

4.5. Źródła finansowania

Każdy podmiot będący realizatorem zadań w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony osób Doznających Przemocy Domowej planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszym Programie będą:

- 1) budżet Gminy Dobrzyniewo Duże;
- 2) budżet Wojewody;
- 3) budżet Samorządu Województwa;
- 4) środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego;
- 5) inne środki.

4.5. Monitoring i ewaluacja

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dobrzyniewo Duże będzie podlegał procesowi monitoringu i ewaluacji w formie sprawozdań, które będą dotyczyły realizacji Programu w roku poprzednim.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- 1) Zespół wdrażający Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, który jest tożsamy z Zespołem Interdyscyplinarnym;
- 2) Sprawozdania jednostkowe przedstawicieli instytucji wymienionych w pkt.4.2 sporządzane w terminie do 31 stycznia;
- 3) Roczna ocena wdrażania Programu'

Zespół wdrażający Program będzie spotykał się raz w roku, by ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę przedstawi wójtowi, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań. Zespół również będzie wnioskował o aktualizację Programu i/lub przyjęcie nowych celów strategicznych, operacyjnych czy zadań. Wskaźniki realizacji poszczególnych zadań zostały wskazane przy opisie zadań. Ocena Programu powinna:

- 1) Wspierać rozwój instytucji pomocy społecznej oraz projektów realizowanych przez nie.
- 2) Wspomagać poprawę efektywności działań oraz zwiększyć poziom odpowiedzialności osób, które te działania podejmują.
- 3) Ustalić, czy kierunek realizowanych działań programowych jest właściwy.

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w oparciu o sprawozdania jednostkowe z realizacji Programu w danym roku oraz roczną ocenę jego wdrażania, sporządza sprawozdanie z realizacji programu na terenie gminy i przedstawia je na sesji Rady Gminy w terminie do 31 marca danego roku.

Monitorowanie i sprawozdawczość Programu pozwoli na ocenę wykonywania zadań, rodzajów pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą, instytucji podejmujących działania na rzecz osób, rodzin dotkniętych przemocą oraz różnych działań skierowanych do społeczności lokalnej.

Diagnoza zjawiska przemocy

Dobrzyniewo Duże 2024

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Dobrzyniewie Dużym
mgr Agata Kłobucka

Spis treści

Wstęp	3
Zjawisko przemocy w opinii dorosłych mieszkańców	4
Grupa badana	4
Cel badania	4
Przemoc domowa.....	5
Przekonania dotyczące wychowania dzieci.....	12
Problematyka przemocy w środowisku dzieci i młodzieży.....	14
Metodologia.....	14
Cel badania i charakterystyka grupy badawczej	14
Przemoc w domu	18
Przemoc w szkole.....	20
Cyberprzemoc.....	27
Podsumowanie	29

Wstęp

Raport ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w 2024 roku. Obejmuje on podstawowe problemy społeczne związane ze zjawiskiem przemocy i agresji – przemocą domową oraz w środowisku szkolnym, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń związanych z przemocą uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Dobrzyniewo Duże wśród dwóch grup reprezentujących dwa lokalne środowiska:

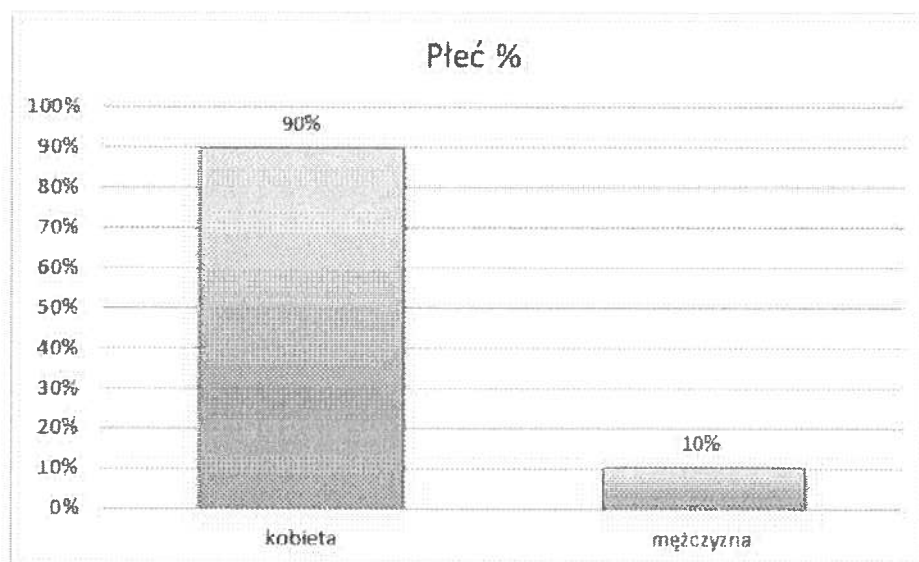
- dorośli mieszkańcy,
- dzieci i młodzież szkolna.

Zjawisko przemocy w opinii dorosłych mieszkańców

Grupa badana

Badania zostały przeprowadzone metodą **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

W badaniu wzięło udział 78 osób, w tym 90% kobiet oraz 10% mężczyzn. Średnia wieku badanych wynosi 38 lat.

Cel badania

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących zagrożenia związane ze zjawiskiem przemocy i agresji – przemocą domową w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych.

Przemoc domowa

Według badań (CBOS, Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu, Warszawa, kwiecień 2019) przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstą (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła.

Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotece (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)¹.

Od dnia 22 czerwca 2023 r. w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicja legalna przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).*

O przemocy domowej można mówić wówczas, gdy spełnia następujące cechy:

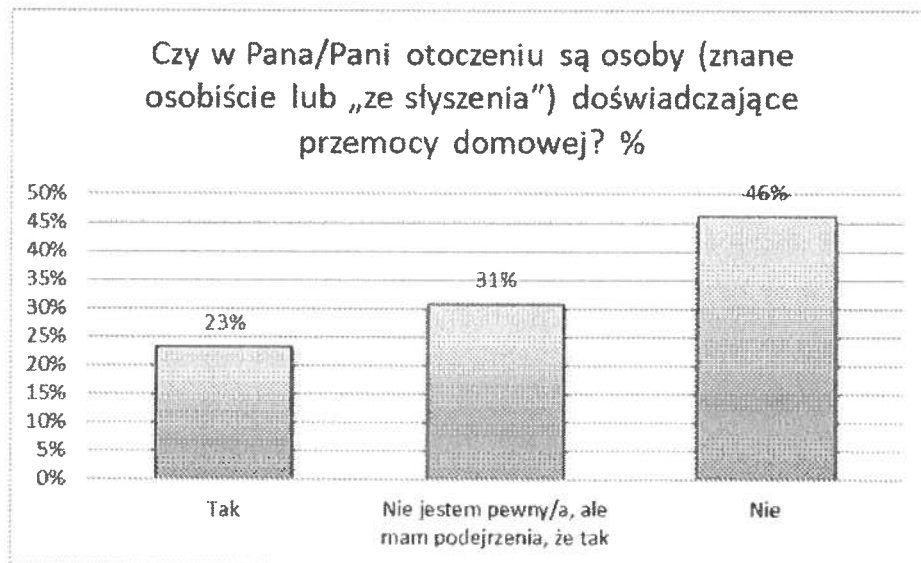
- ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania osoby stosującej przemoc domową są świadome i zamierzone;

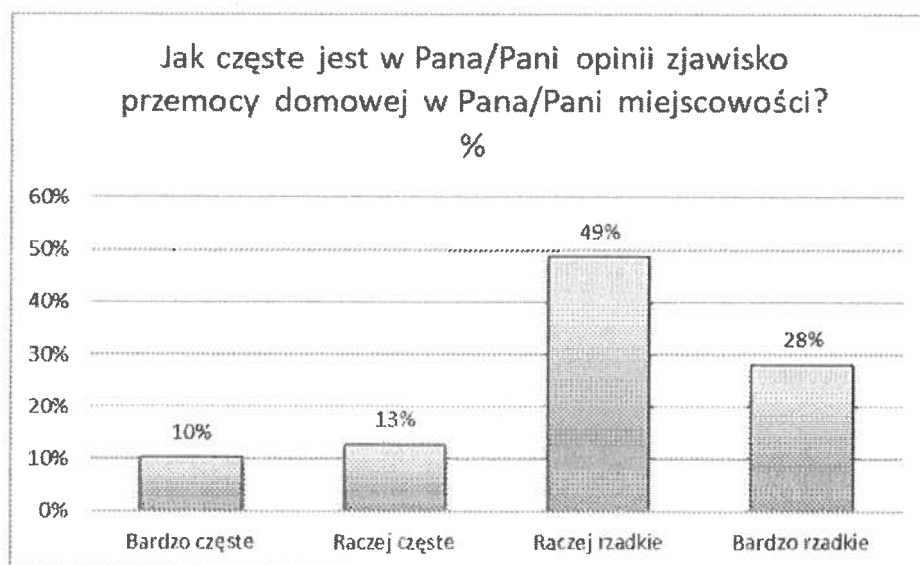
¹ CBOS, Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu, Warszawa, kwiecień 2019

- jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej – osoba stosująca przemoc wykorzystuje swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną lub społeczną, aby zdominować osobę doznającą przemocy domowej;
- jest relacją, w której osoba stosująca przemoc podejmując działania lub ich nie podejmując, narusza prawa i dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej,
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby, która doznaje przemocy.

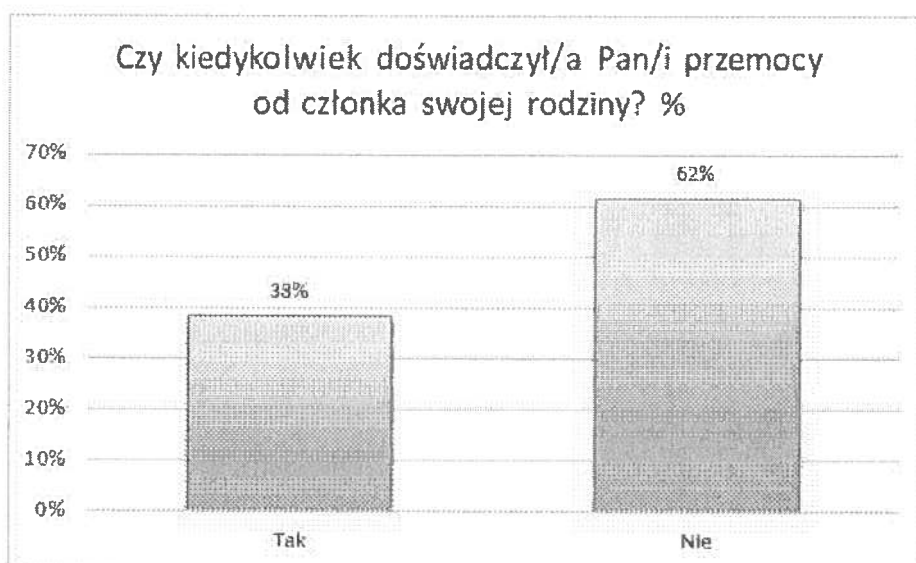
23% badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej oraz 31% nie jest pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doznających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

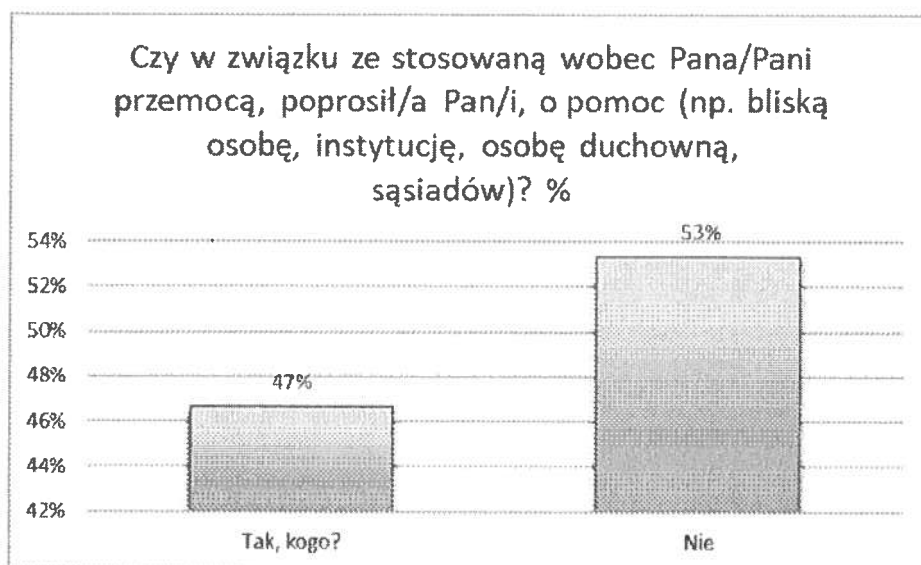
Zjawisko przemocy domowej, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 23% z nich. 77% odpowiedzi wskazuje, że jest ono raczej częste.

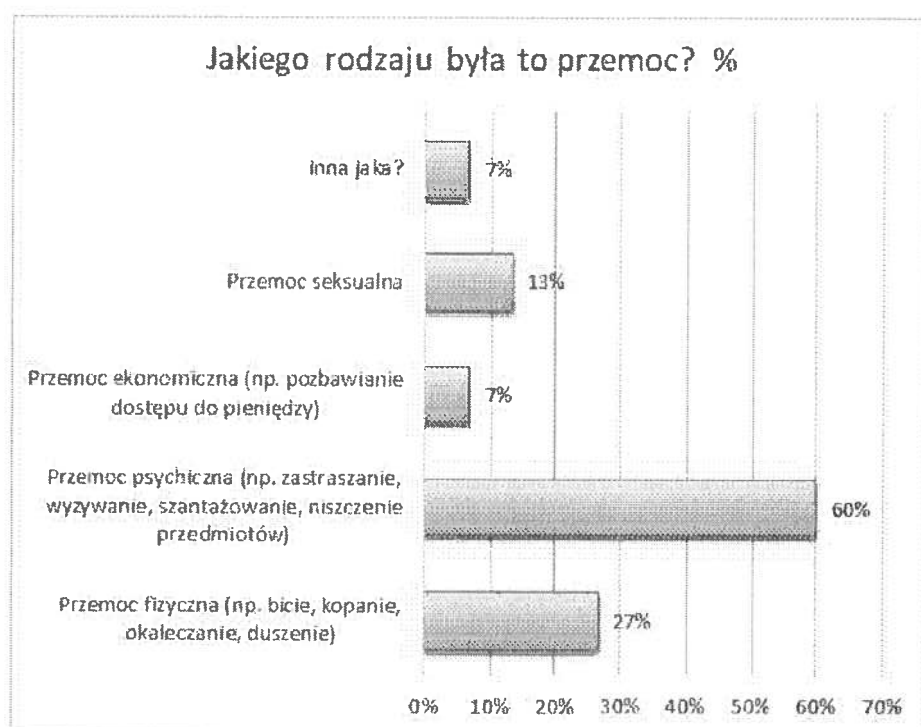

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże koncentruje się na potrzebach i problemach mieszkańców. Wobec czego, w kwestionariuszu badani mieli możliwość udzielenia informacji zwrotnej na temat doświadczanej przemocy domowej. **Wśród badanej grupy osób 38% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, a 47% z nich poprosiło o pomoc policję, bliskich, przyjaciela, przyjaciółkę, rodzinę.**

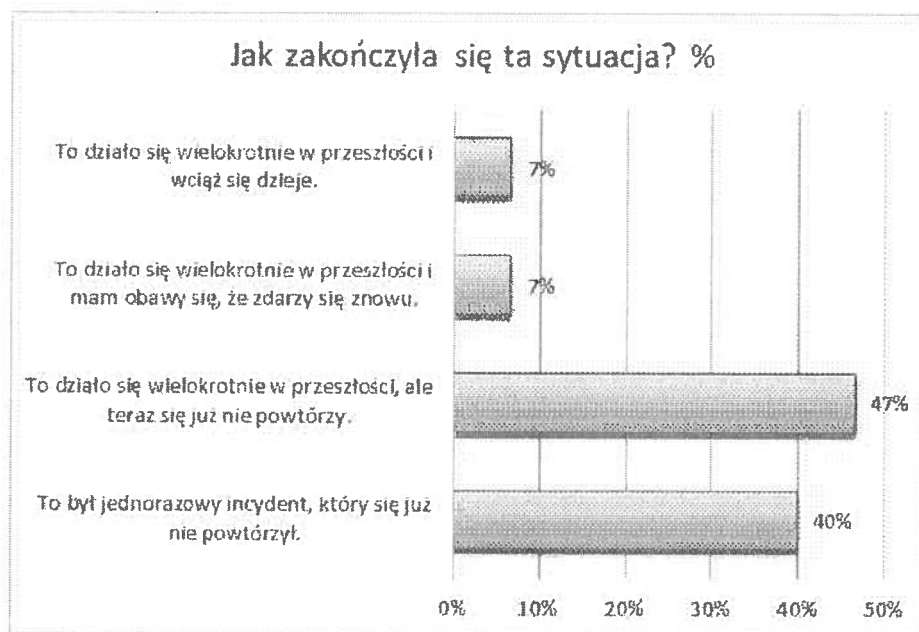

W dalszej kolejności kwestionariusza badani zostali zapytani o **rodzaj doświadczanej przemocy**. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się **przemoc psychiczna (60%)**, następnie **przemoc fizyczna (27%)**, **seksualna (13%)**, **ekonomiczna (7%)**. Wśród odpowiedzi „inne” mieszkańcy wpisali: „kara - wielogodzinne wykonywanie fizycznie męczącej czynności”, „fizyczna”.

W związku z twierdzącą odpowiedzią dotyczącą występowania zjawiska przemocy domowej poprosiliśmy również, aby osoby dotknięte tym problemem odpowiedziały na pytanie, jak potoczyła się dalsza sytuacja związana z doświadczaną przez nich przemocą.

Otrzymane odpowiedzi prezentuje poniższa tabela. Warto zauważyć, że 47% ankietowanych deklaruje, że to działo się wielokrotnie w przeszłości, ale teraz się już nie powtórzy, według 40% to był jednorazowy incydent, który się już nie powtórzył. Według 7% to działo się to wielokrotnie w przeszłości i są obawy, że się to pojawi oraz 7% to działo się wielokrotnie w przeszłości i wciąż się dzieje.

W dalszej części ankiety badane były przekonania mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

Łącznie 97%² badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza automatycznie zakończenia problemu przemocy domowej.

Łącznie 90%³ badanych mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. 100%⁴ zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:

- „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (100%);

² Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* oraz *raczej prawdziwe*

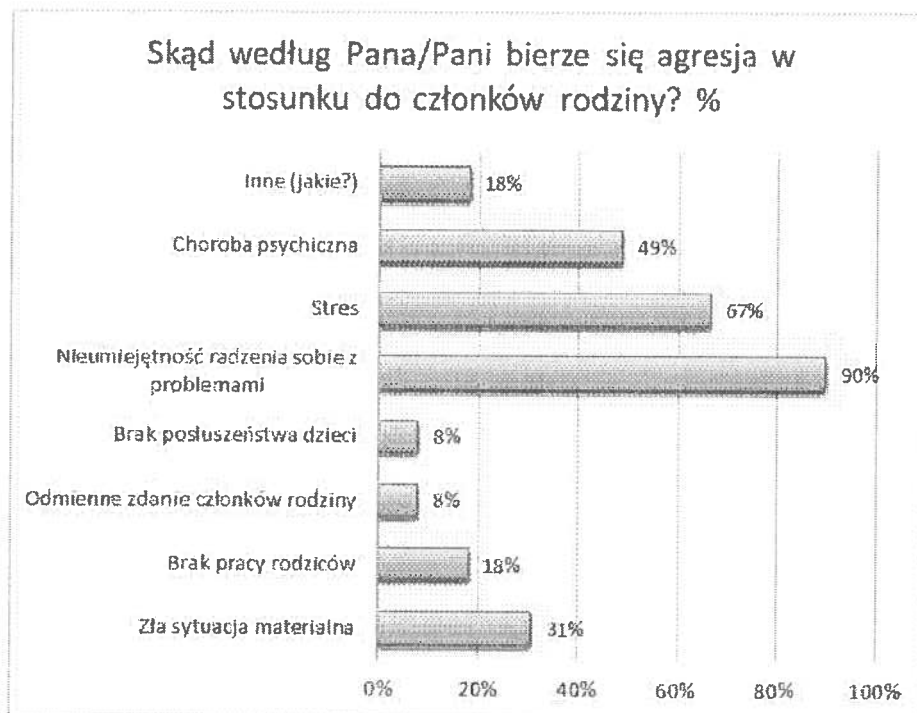
³ Suma odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe* i *zdecydowanie nieprawdziwe*.

⁴ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* oraz *raczej prawdziwe*

- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele „ofiary” (100%);
- „Gdyby „ofiara” naprawdę cierpiała, odeszłaby od „sprawcy” (87%);
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (97%);
- „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (92%).

Czy uważa Pan/Pani poniższe twierdzenia za prawdziwe?	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
	% odp.	% odp.	% odp.	% odp.
Przyczyną przemocy domowej jest alkohol	61%	36%	0%	3%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego	5%	5%	21%	69%
Osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna	92%	8%	0%	0%
Przemoc domowa to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać	0%	0%	15%	85%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele "ofiary"	0%	0%	5%	95%
Gdyby "ofiara" naprawdę cierpiała, odeszłaby od "sprawcy"	5%	8%	23%	64%
Nie ma czegoś takiego jak gwałt w małżeństwie	3%	5%	5%	87%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych	0%	3%	5%	92%

Zdaniem mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: nieumiejętności radzenia sobie z problemami (90%), stresie (67%), chorobie psychicznej (49%), złej sytuacji materialnej (31%), braku pracy rodziców (18%), braku posłuszeństwa dzieci (8%) oraz odmiennym zdaniu członków rodziny (8%). W odpowiedzi „inne” mieszkańcy wpisali: „alkohol”, „brak wsparcia rodziny lub przyjaciół. Powielanie schematu ze swojego dzieciństwa”, „własne doświadczenia z dzieciństwa, alkohol i narkotyki”, zły przykład wzięty z własnego domu”, „brak szacunku dzieci do rodziców”, „choroba alkoholowa”.

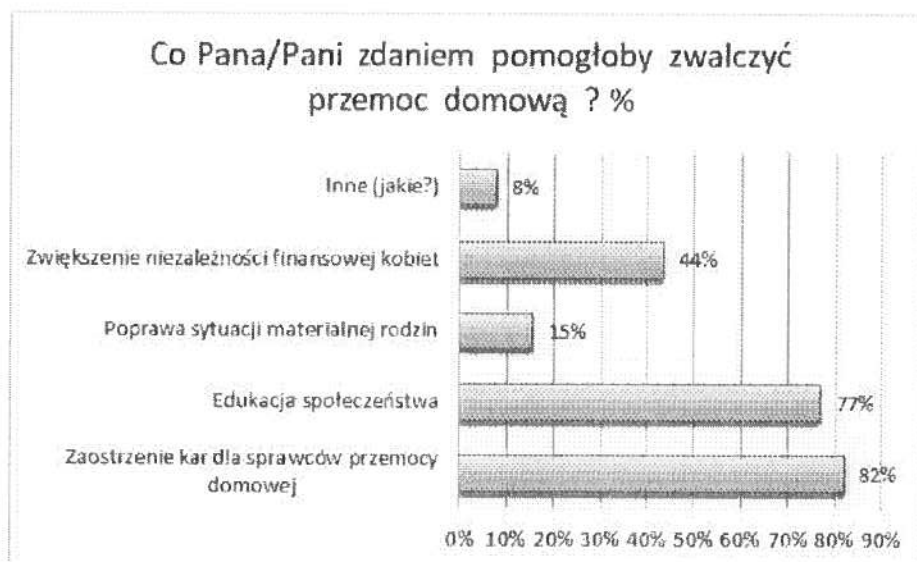
Kolejne pytanie odnosiło się do następującej kwestii: **Jak często Pana/Pani zdaniem w przypadku przemocy domowej zdarza się:**

Jak często Pana/Pani zdaniem w przypadku przemocy domowej zdarza się:	<i>Bardzo często</i>	<i>Czasami</i>	<i>Raczej rzadko</i>	<i>Nigdy</i>
	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>
Niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia	25%	36%	31%	8%
Wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą	61%	33%	3%	3%
Umarzanie sprawy przez prokuraturę	43%	36%	18%	3%
Złe warunki i procedury przesłuchiwania poszkodowanych	46%	28%	23%	3%
Orzekanie zbyt łagodnych wyroków	64%	28%	5%	3%
Długotrwałe dochodzenie i postępowanie sądowe	77%	17%	3%	3%

61% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Przeważająca większość respondentów (łącznie 94%) odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzenie spraw przez prokuraturę wskazało 79% badanych. Wykaz odpowiedzi na te i pozostałe tematy obrazuje powyższa tabela.

Jeżeli chodzi o **przeciwdziałanie przemocy domowej**, to mieszkańcy wskazywali, że **najskuteczniejszymi działaniami są**: zaostrezenie kar dla osób stosujących przemoc domową (82%), edukacja społeczeństwa (77%), zwiększenie niezależności finansowej kobiet

(44%), poprawa sytuacji materialnej rodzin (15%). Wśród odpowiedzi „inne” mieszkańcy wpisali: „ograniczenia spożywania alkoholu przez dorosłych”, „ograniczenie sprzedaży alkoholu”.

Przekonania dotyczące wychowania dzieci

Respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie.

Stwierdzenie „**Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa**” spotkało się ze stanowczą dezaprobatą – **łącznie 87% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem**. Łącznie 100% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości. **77% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem**.

Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 92% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 69%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 87%.

Czy zgadza się Pan/Pani z poniższymi twierdzeniami dotyczącymi wychowania dzieci?	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>
Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa.	3%	10%	38%	49%
Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.	0%	8%	18%	74%
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.	51%	26%	23%	0%
Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.	0%	0%	31%	69%
Łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową.	3%	28%	23%	46%
Bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.	67%	20%	8%	5%

Problematyka przemocy w środowisku dzieci i młodzieży

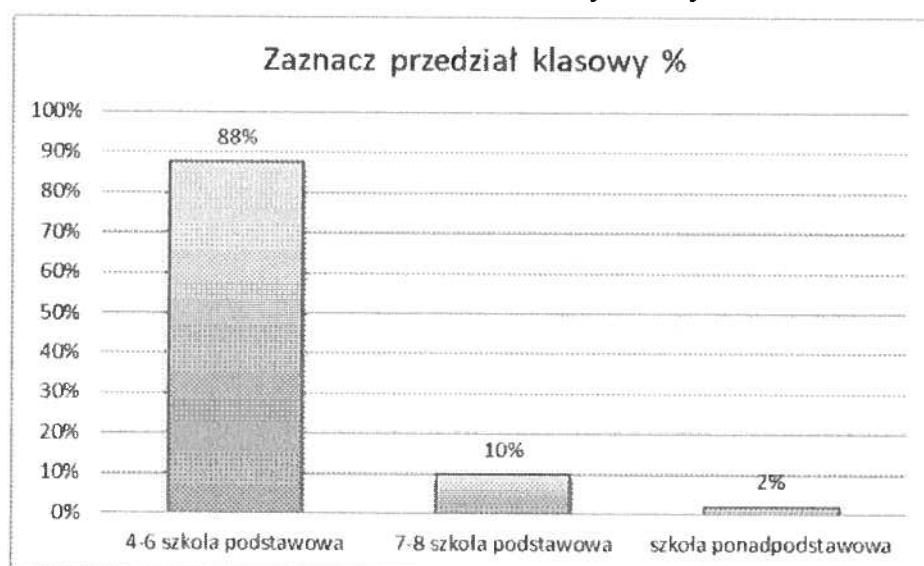
Metodologia

Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania została udzielona odpowiedź.

Cel badania i charakterystyka grupy badawczej

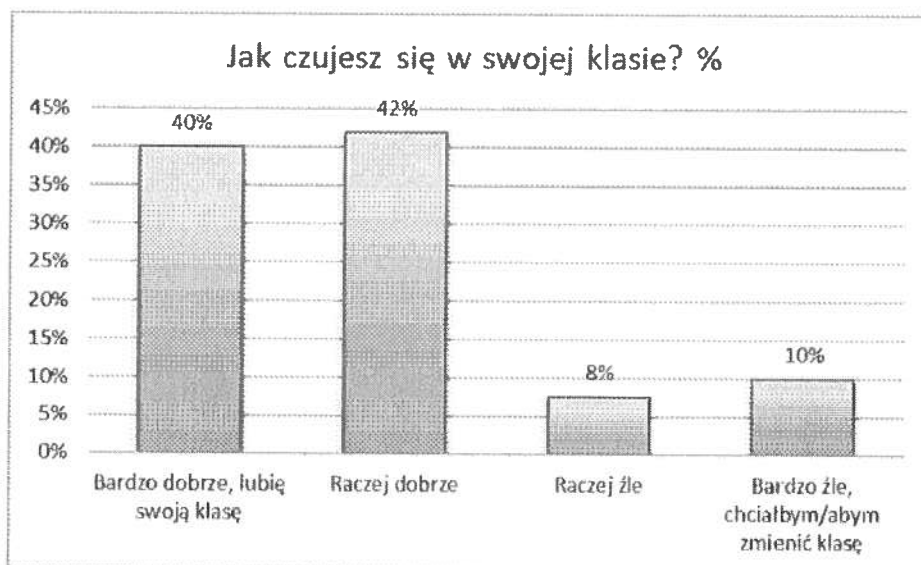
Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza zjawiska przemocy w środowisku szkolnym jak i domowym uczniów, a także postaw i przekonań badanych wobec różnych form przemocy.

W badaniu wzięło udział 40 uczniów z terenu Gminy Dobrzyniewo Duże.

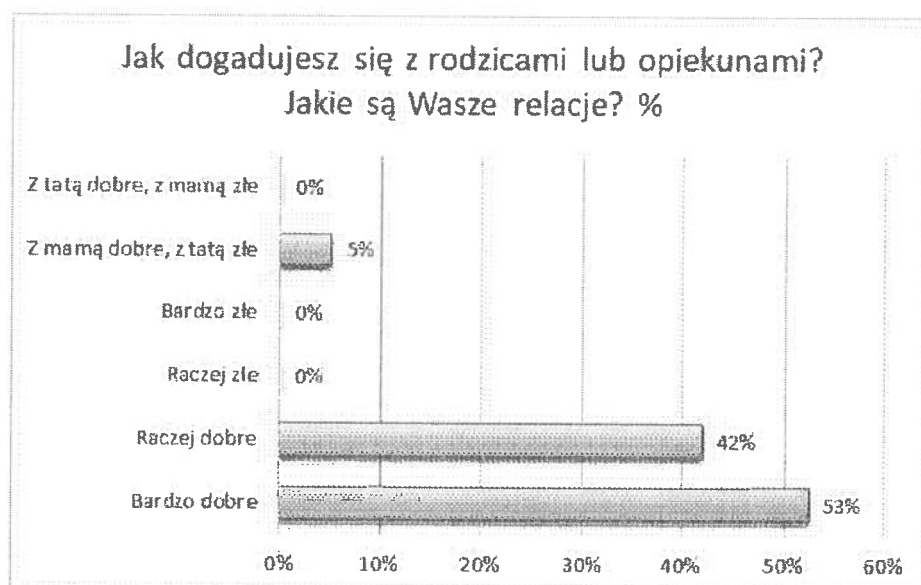
Uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. **Wyniki są zadowalające, uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze: 82%.** Nie należy jednak bagatelizować faktu, że 18% uczniów przeciwne określa swoje odczucia.

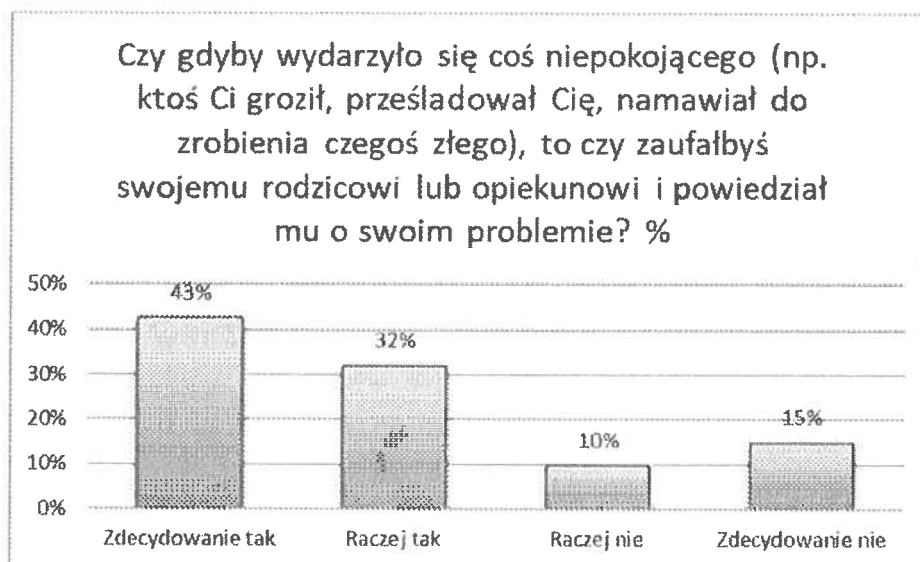

Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowić mogą dla nich oparcie i źródło wiedzy. **Większość uczniów Gminy Dobrzyniewo Duże deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami: łącznie 95%.**

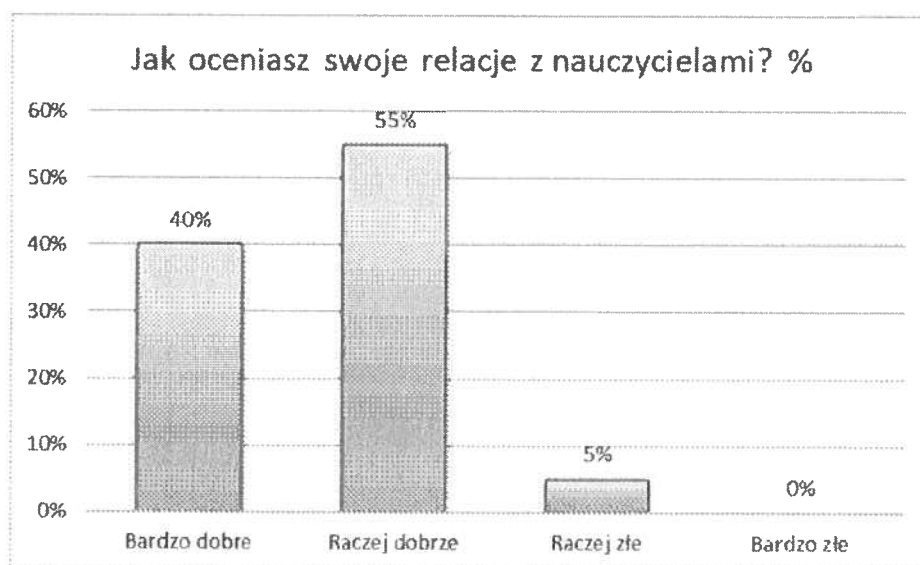
Dobre relacje z rodzicami uczniów to niewątpliwie zasób chroniący, który może zostać wykorzystany w planowaniu oddziaływań profilaktycznych poprzez tworzenie sojuszu rodzic – nauczyciel w przeciwdziałaniu uzależnieniom m.in. poprzez uzupełniającą się edukację dotyczącą zagrożeń, a także kształtowanie konstruktywnych postaw i budowanie sieci wsparcia.

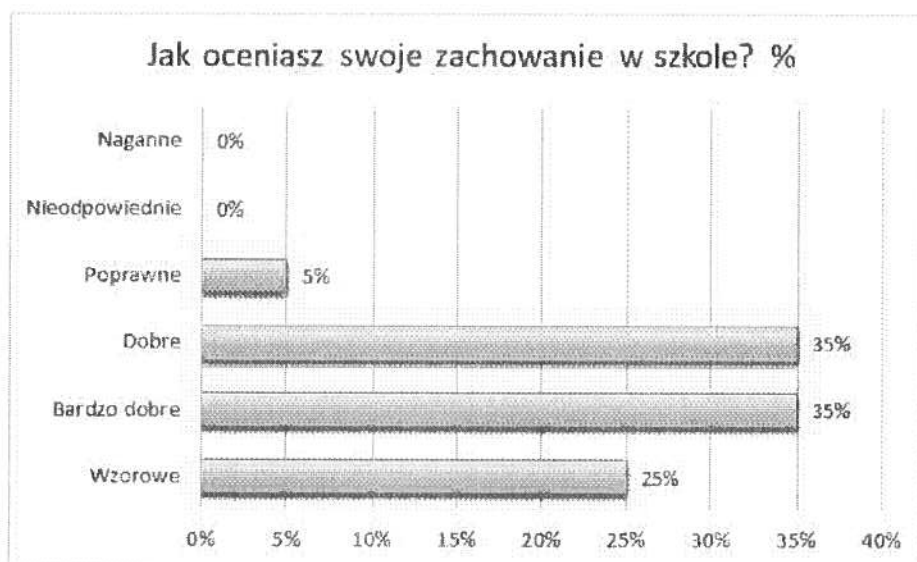
Równie obiecujące są wyniki dotyczące poziomu zaufania do rodzica/opiekuna w wypadku przeżywania poważnego problemu. Łącznie 75% uczniów Gminy Dobrzyniewo Duże chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami.

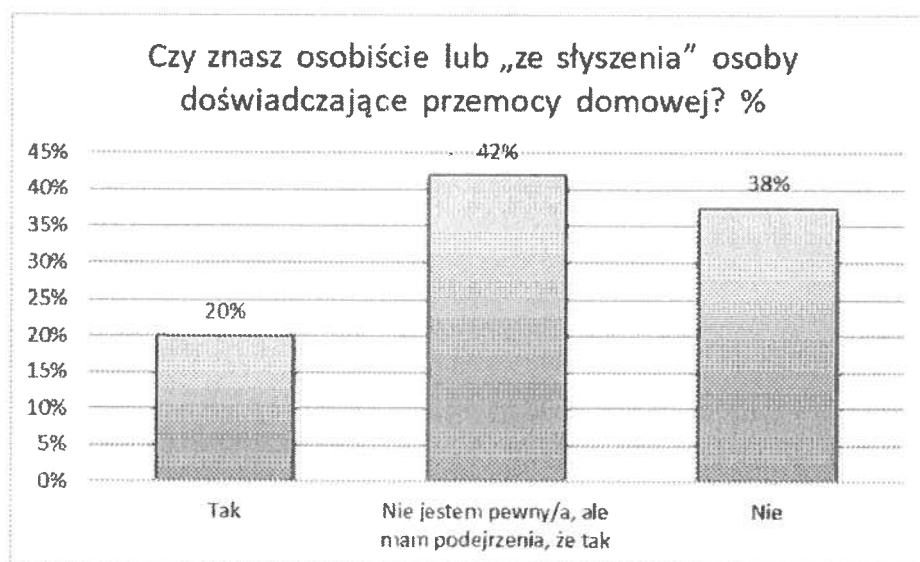
95% uczniów określa swoje relacje z nauczycielami jako bardzo dobre lub raczej dobre.

Poprosiliśmy uczniów o dokonanie subiektywnej oceny swojego zachowania w szkole. Większość badanych wskazała, że ich zachowanie w szkole jest wzorowe, bardzo dobre oraz dobre.

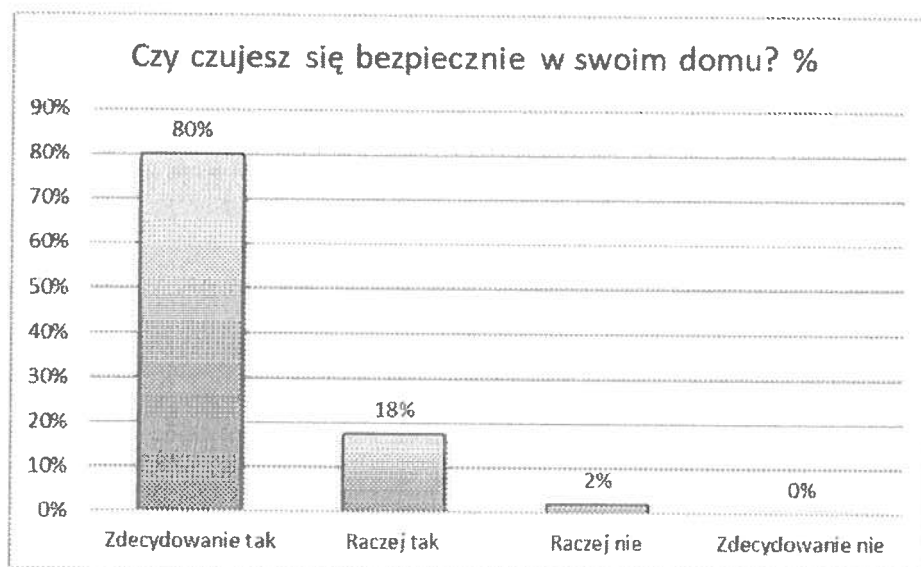
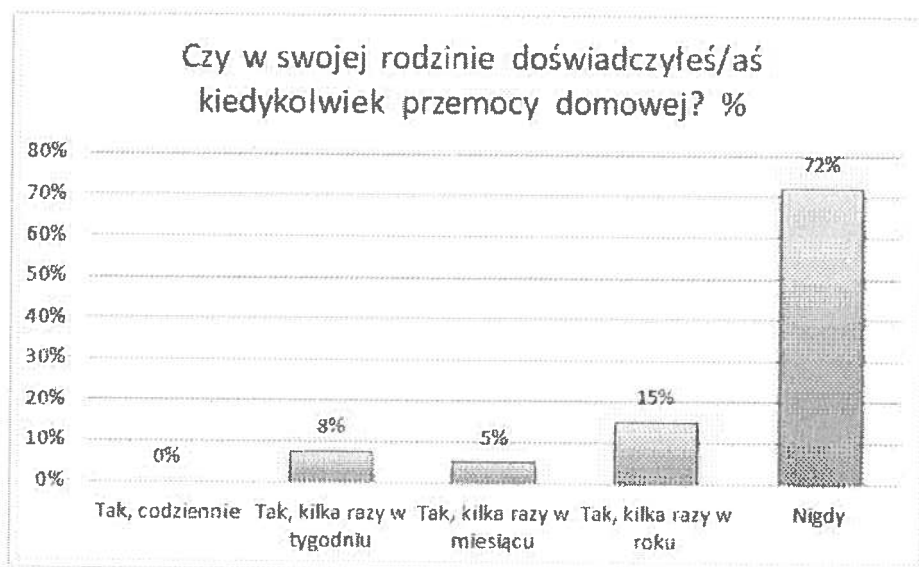

Młodym mieszkańcom Gminy Dobrzyniewo Duże zadaliśmy takie samo pytanie jak dorosłym, dotyczące osób z otoczenia doświadczających przemocy domowej. **20% uczniów potwierdza, iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, 42% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak.**

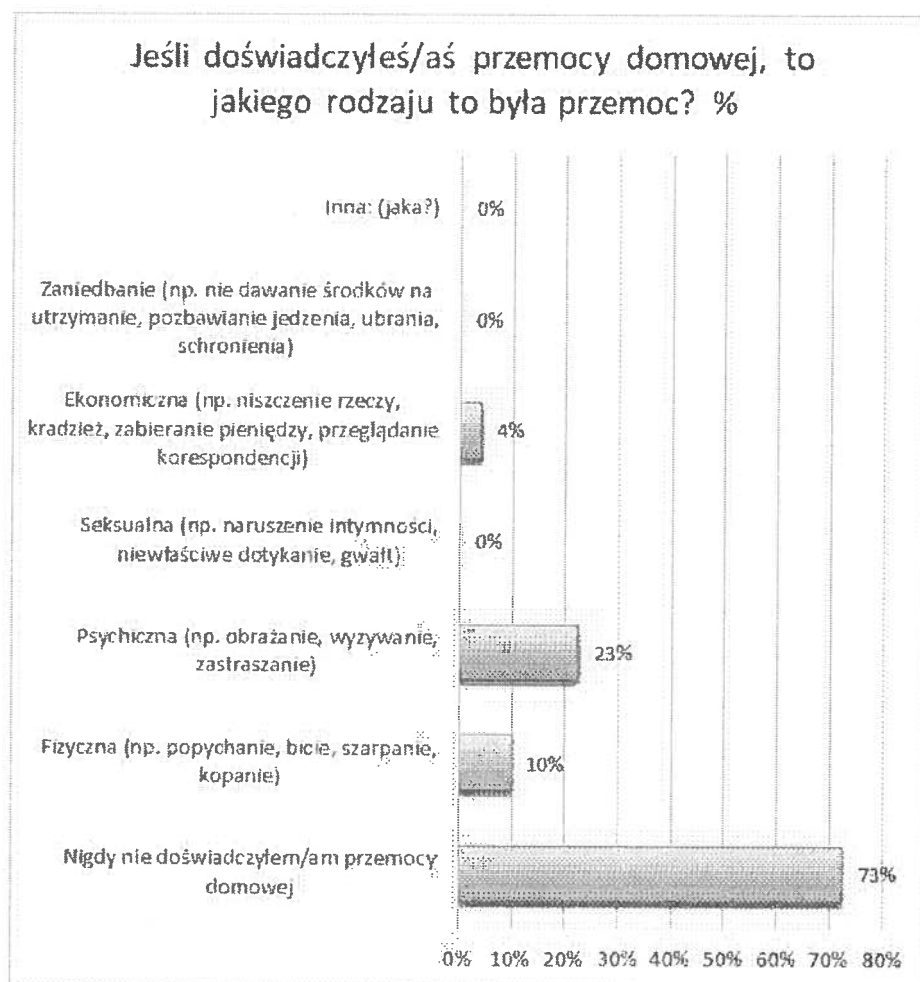

Przemoc w domu

Zapytaliśmy młodych mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże również o doświadczenie przemocy domowej oraz poczucia bezpieczeństwa. Rozkład odpowiedzi wskazuje, że 72% uczniów nie doświadczyło przemocy domowej. 98% czuje się bezpiecznie w swoim domu.

W kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach najczęściej wskazywali na przemoc psychiczną (23%), fizyczną (10%), ekonomiczną (4%).

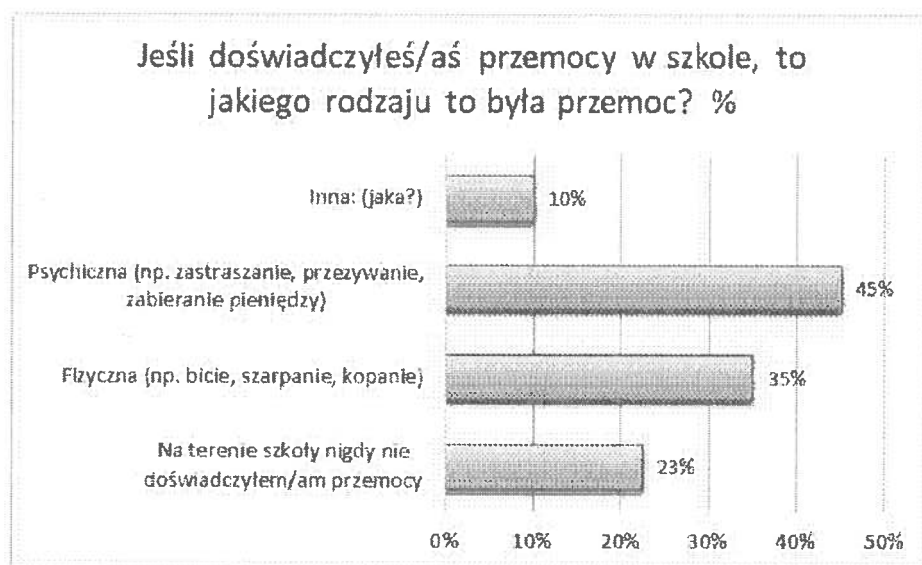

Przemoc w szkole

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone badania w Gminie Dobrzyniewo Duże pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Badani uczniowie Gminy Dobrzyniewo Duże doświadczają w szkole przemocy psychicznej (45%) i fizycznej (35%). Wśród odpowiedzi „inne” znalazły się wypowiedzi uczniów: „wyśmiewanie ubioru, wyśmiewanie zainteresowań, poniżanie”, „przezywanie, klótnia, wyśmiewanie się”, „zastraszanie”, „nie doświadczyłem”.

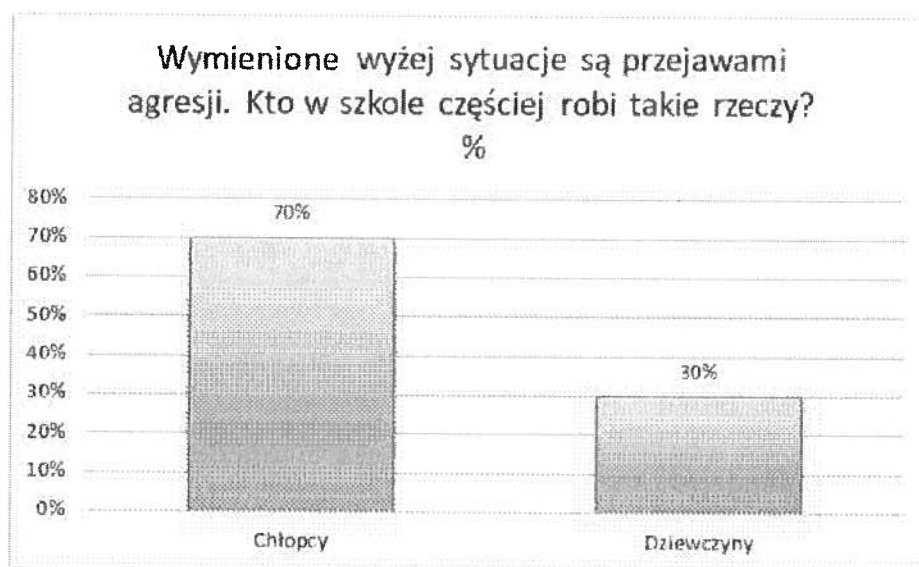

W poniższej tabeli zawarto szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów dotyczący ich opinii na temat częstotliwości występowania w szkole różnych zachowań i sytuacji będących przejawem przemocy rówieśniczej.

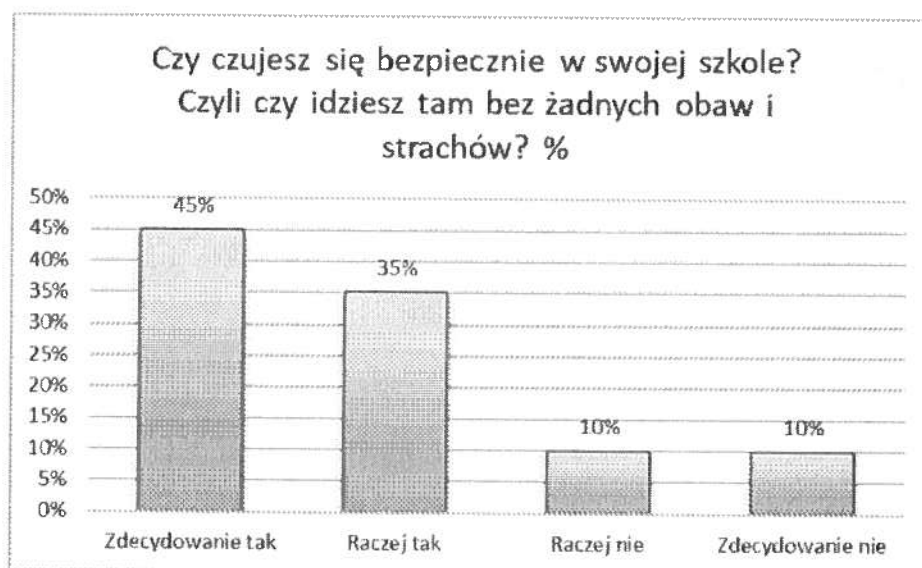
33% uczniów wskazuje, iż codziennie zdarza się obgadywanie za plecami, 17% wskazuje na wyśmiewanie kogoś, przezywanie oraz 13% ankietowanych na unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy.

Jak często poniższe sytuacje zdarzają się w Twojej szkole?	<i>Codziennie</i>	<i>Kilka razy w tygodniu</i>	<i>Kilka razy w miesiącu</i>	<i>Kilka razy w roku</i>	<i>Nigdy</i>
	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>
Wyśmiewanie kogoś, przezywanie	17%	35%	32%	8%	8%
Obgadywanie za plecami	33%	35%	20%	10%	2%
Unikanie, ignorowanie. wykluczanie z grupy	13%	23%	32%	17%	15%
Grożenie komuś, szantażowanie	3%	0%	22%	10%	65%
Kopanie, bicie	8%	7%	28%	35%	22%
Zabieranie pieniędzy lub rzeczy	3%	10%	0%	22%	65%
Wandalizm – niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły	3%	2%	15%	12%	68%

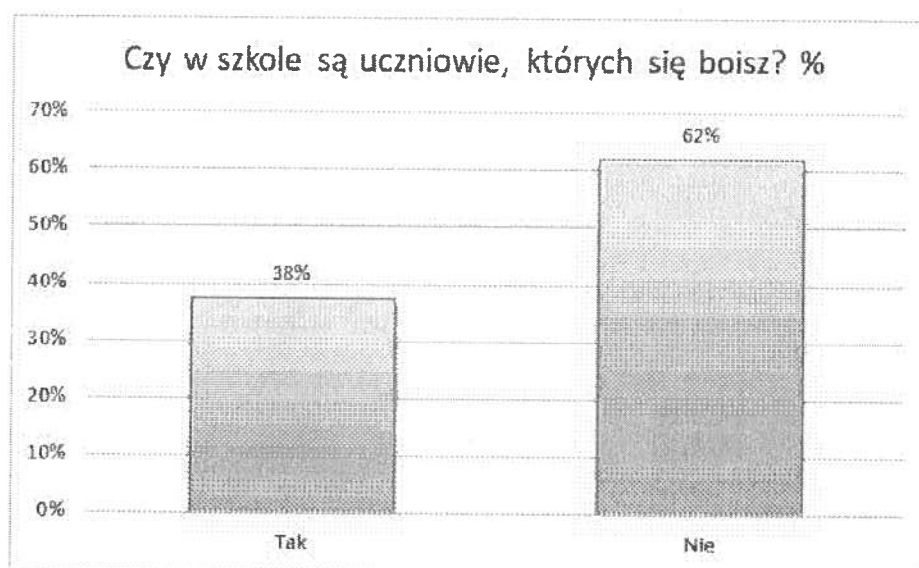
Uczniowie zostali zapytani o to, kto częściej dopuszcza się wyżej wymienionych w tabelce przejawów agresji. Jak wynika z odpowiedzi 70% respondentów częściej są to chłopcy.

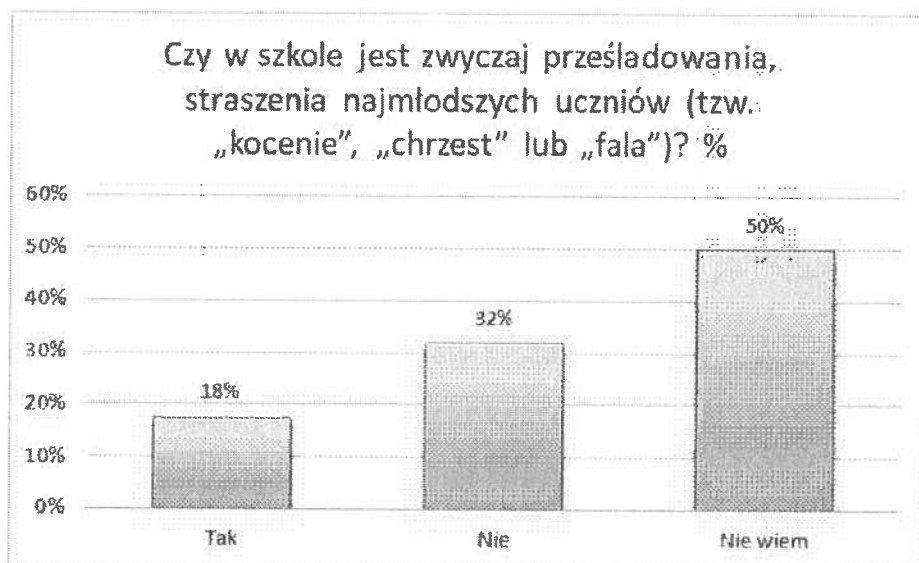
W następnym pytaniu nawiązaliśmy do poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jak się okazało **większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie łącznie 80%**.

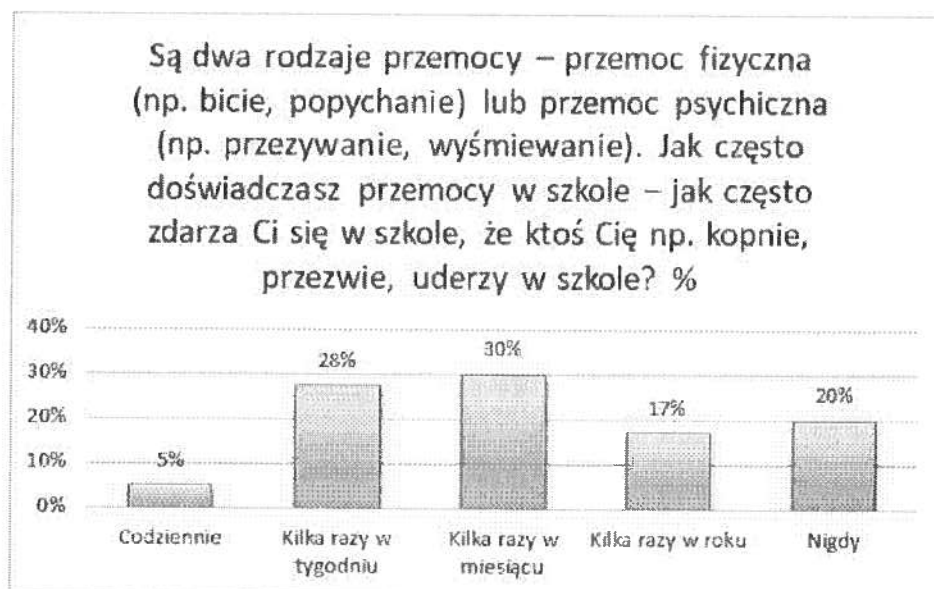
W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wskazanie czy są w szkole uczniowie, których się obawiają. **38% uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją.**

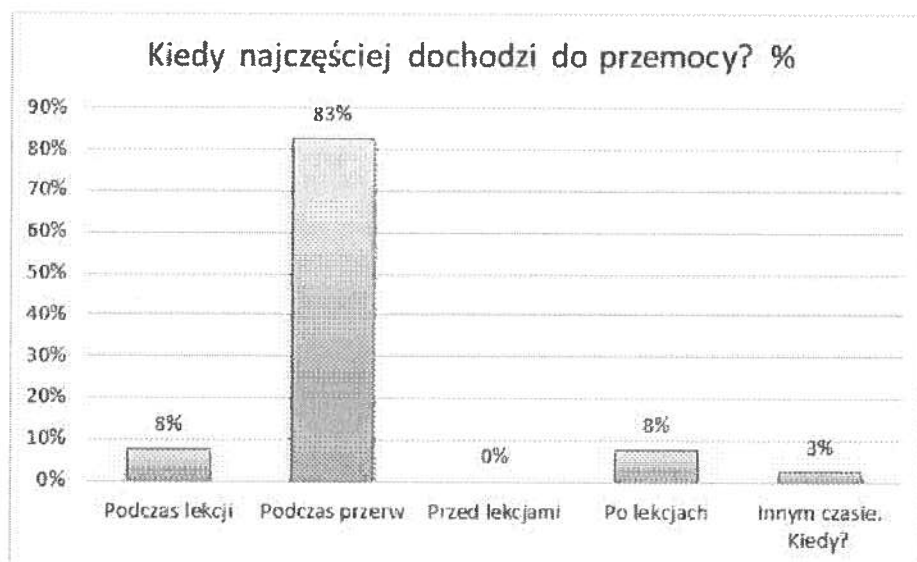
Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów – przyznaje to 18% uczniów, 50% tego nie wie.

20% deklaruje, że nigdy nie zdarzyło się, aby zostali kopnięci, przezwani, czy żeby ktoś ich uderzył. Przeciwnego zdania jest 80% ankietowanych (5% wskazuje na codzienne takie sytuacje, 28% wskazuje na kilka razy w tygodniu, 30% kilka razy w miesiącu oraz 17% kilka razy w roku).

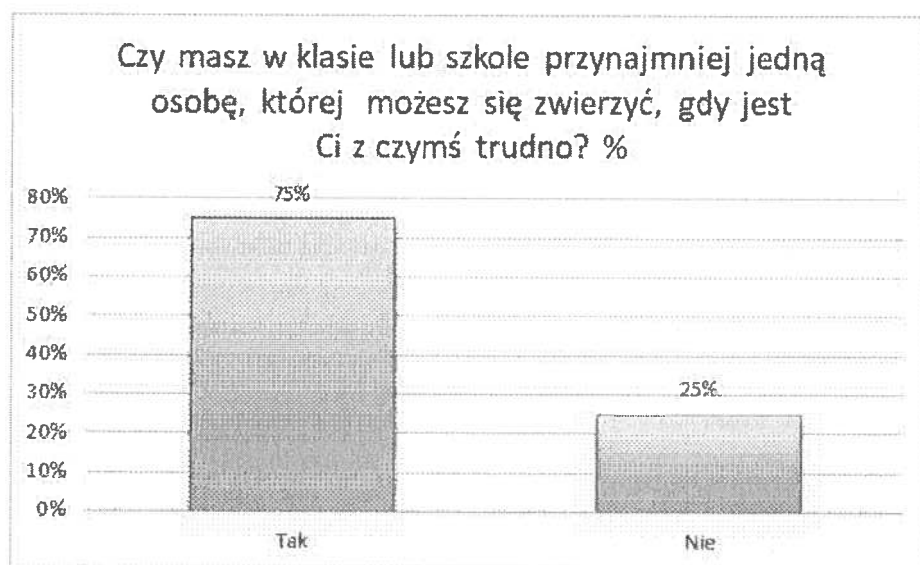
Okazuje się, że do aktów przemocy w szkole dochodzi zdecydowanie najczęściej w trakcie przerw (83%), po lekcjach (8%), podczas lekcji (8%). Wśród 3% odpowiedzi są: „nie widzę żadnej przemocy”.

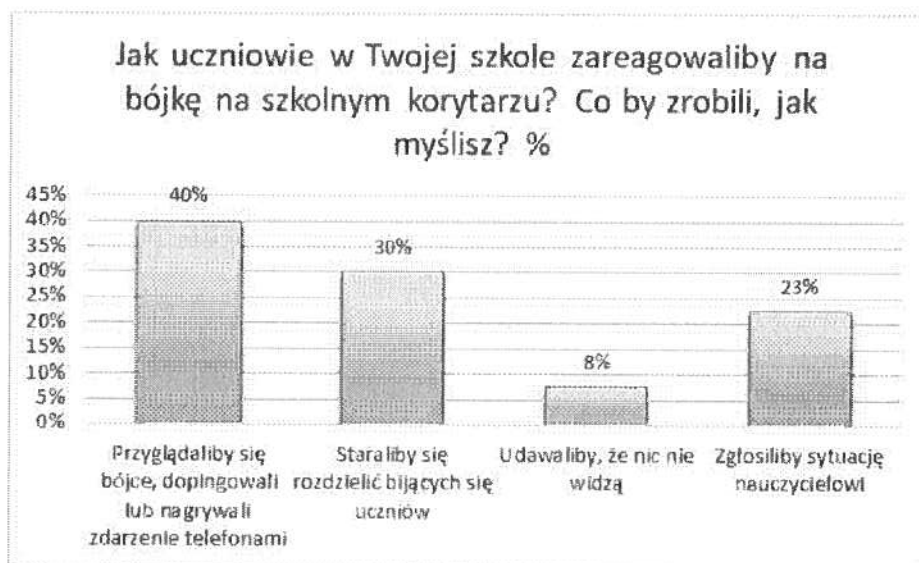
Uczniów zapytano również o to, jakie są powody tego, że ich rówieśnicy zachowują się agresywnie. 45% uczniów uważa, że rówieśnicy lubią poniżać innych, 43% uczniów uważa, że rówieśnicy są źle wychowani przez rodziców, 43% uważa, że nie ponoszą żadnych konsekwencji, 35% uczniów uważa, że rówieśnicy chcą mieć respekt. 28% uważa, że uczniowie nie wiedzą, że mogą sprawić komuś przykrość oraz 13% wskazuje na osiągnięcie określonych celów.. W odpowiedzi „inne” uczniowie wpisali: „*leczą tak własne kompleksy*”, „*chłopcy nie ponoszą konsekwencji*”, „*spotykają ludzi z różnych środowisk, z których kulturą nie są zaznajomieni*”, „*chcą uwagi*”, „*próbują się popisać przed rówieśnikami*”, „*żeby być bardziej lubianym przez swoich przyjaciół*”, „*bo są skłóceni*”.

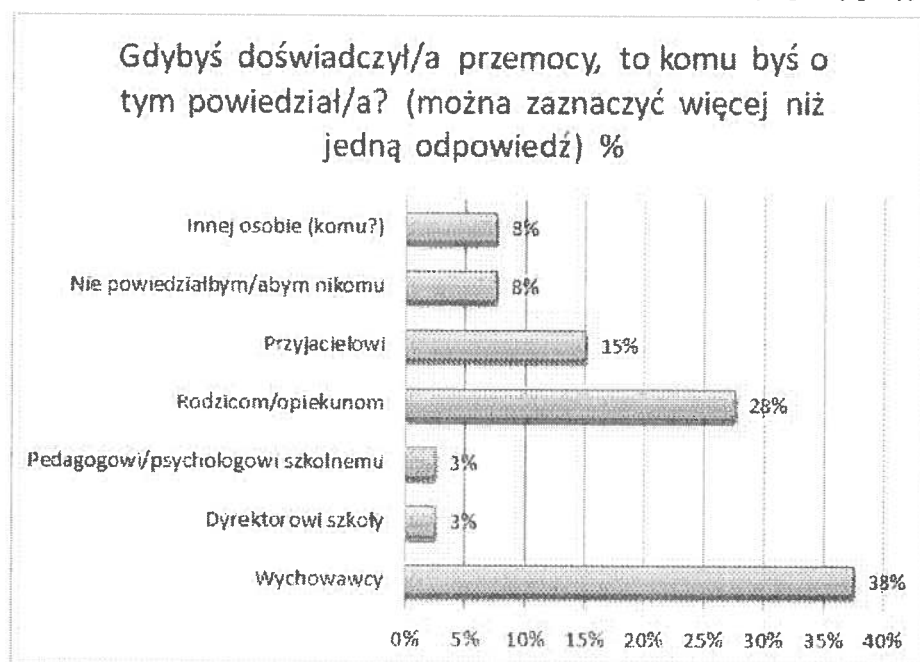
Pozytywne jest jednak to, że 75% uczniów ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia.

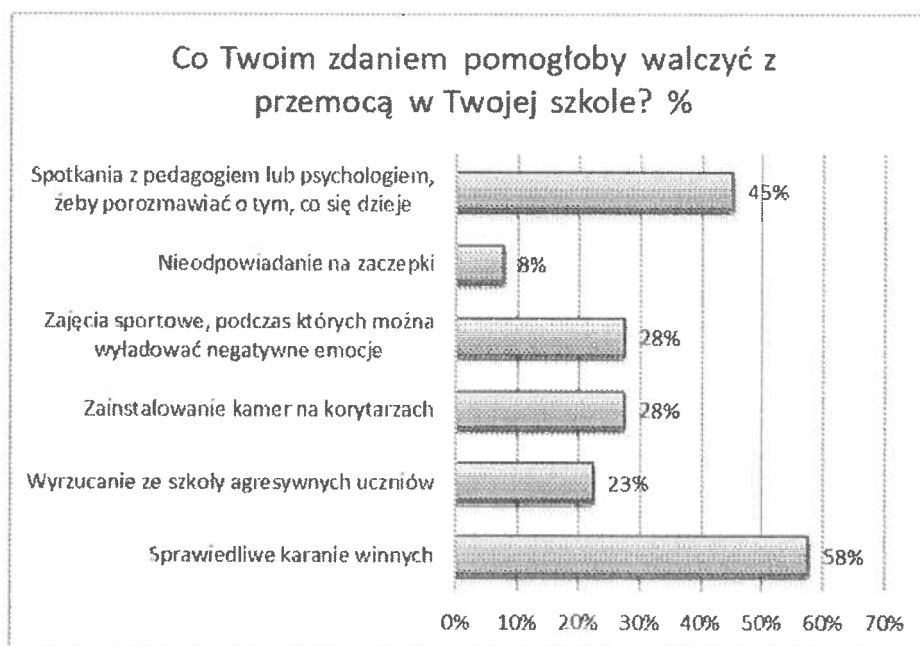
Poniżej prezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące jest, że 40% ankietowanych zadeklarowało przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem, a 8% udawałoby, że nie widzi.

Młodzi ankietowani zostali zapytani także o to, czy w przypadku doświadczania przemocy, komuś by o tym powiedzieli. 38% na pierwszym miejscu wskazało na wychowawcę, następnie, 28% na rodziców/opiekunów oraz 15% na przyjaciela. 8% uczniów nie powiedziałoby o tym nikomu. W możliwości „inne” uczniowie wpisali: „rodzicom i przyjacielowi. Nauczycielowi nie, bo nauczyciel odpowiada „nie skarż””, „przyjacielowi by też szukał wychowawcy ponieważ szybciej można zakończyć przemoc”, „najlepszej przyjaciółce”.

58% uczniów uważa, że problem przemocy w szkole można rozwiązać poprzez sprawiedliwe karanie winnych. 45% uczniów twierdzi, że można byłoby to rozwiązać poprzez spotkania z psychologiem lub pedagogiem. 28% uważa, że należałoby zainstalować kamery na korytarzach oraz 28% badanych wskazuje na realizowanie zajęć sportowych, podczas których uczniowie mogliby rozładować emocje. 23% uważa, że powinno się wyrzucać ze szkoły agresywnych uczniów. 8% wskazuje na nieodpowiadanie na zaczepki.

Cyberprzemoc

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest powszechnym źródłem przekazu. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że uczniom Gminy Dobrzyniewo Duże nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

Łącznie 18%⁵ uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie

⁵ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie otrzymywali wiadomości z obelgami (23%⁶) oraz zdarzało się, że udostępniano ich korespondencję osobom trzecim (35%⁷).

Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

Czy Ty lub ktoś z Twojej szkoły zetknął się z wymienionymi zachowaniami w Internecie?	<i>Bardzo często</i>	<i>Czasami</i>	<i>Raczej rzadko</i>	<i>Nigdy</i>
	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>
Udostępnienie mojej prywatnej wiadomości innej osobie	20%	15%	28%	37%
Podszywanie się pode mnie w Internecie lub inne osoby ze szkoły	3%	2%	10%	85%
Włamanie na konto np. w serwisie społecznościowym	3%	5%	7%	85%
Otrzymywanie wiadomości z groźbami lub szantażem	0%	5%	22%	73%
Otrzymywanie wiadomości z wyzwiskami, obelgami	8%	15%	17%	60%
Publikowanie w Internecie filmików/zdjęć, które ośmieszają mnie lub inne osoby ze szkoły. Otrzymywanie złośliwych komentarzy („hejt”)	10%	2%	23%	65%

⁶ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

⁷ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

Podsumowanie

Dorośli mieszkańcy Gminy Dobrzyniewo Duże:

- 23% badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej oraz 31% nie jest pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi;
- zjawisko przemocy domowej, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 23% z nich. 77% odpowiedzi wskazuje, że jest ono raczej częste;
- wśród badanej grupy osób 38% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, a 47% z nich poprosiło o pomoc policję, bliskich, przyjaciela, przyjaciółkę, rodzinę;
- w dalszej kolejności kwestionariusza badani zostali zapytani o rodzaj doświadczanej przemocy. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się przemoc psychiczna (60%), następnie przemoc fizyczna (27%), seksualna (13%), ekonomiczna (7%). Wśród odpowiedzi „inne” mieszkańcy wpisali: *„kara - wielogodzinne wykonywanie fizycznie męczącej czynności”*, *„fizyczna”*.
- 47% ankietowanych deklaruje, że to działo się wielokrotnie w przeszłości, ale teraz się już nie powtórzy, według 40% to był jednorazowy incydent, który się już nie powtórzył. Według 7% to działo się to wielokrotnie w przeszłości i są obawy, że się to pojawi oraz 7% to działo się wielokrotnie w przeszłości i wciąż się dzieje;
- łącznie 97%⁸ badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza automatycznie zakończenia problemu przemocy domowej. Łącznie 90%⁹ badanych mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. 100%¹⁰ zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:
- „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (100%);
 - „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele „ofiary” (100%);
 - „Gdyby „ofiara” naprawdę cierpiała, odeszłaby od „sprawcy” (87%);

⁸ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* oraz *raczej prawdziwe*

⁹ Suma odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe* i *zdecydowanie nieprawdziwe*.

¹⁰ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* oraz *raczej prawdziwe*

- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (97%);
- „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (92%).
- zdaniem mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: nieumiejętności radzenia sobie z problemami (90%), stresie (67%), chorobie psychicznej (49%), złej sytuacji materialnej (31%), braku pracy rodziców (18%), braku posłuszeństwa dzieci (8%) oraz odmiennym zdaniu członków rodziny (8%). W odpowiedzi „inne” mieszkańcy wpisali: „*alkohol*”, „*brak wsparcia rodziny lub przyjaciół. Powielanie schematu ze swojego dzieciństwa*”, „*własne doświadczenia z dzieciństwa, alkohol i narkotyki*”, „*zły przykład wzięty z własnego domu*”, „*brak szacunku dzieci do rodziców*”, „*choroba alkoholowa*”;
- 61% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodjęcie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Przeważająca większość respondentów (łącznie 94%) odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzenie spraw przez prokuraturę wskazało 79% badanych;
- jeżeli chodzi o przeciwdziałanie przemocy domowej, to mieszkańcy wskazywali, że najskuteczniejszymi działaniami są: zaostrzenie kar dla osób stosujących przemoc domową (82%), edukacja społeczeństwa (77%), zwiększenie niezależności finansowej kobiet (44%), poprawa sytuacji materialnej rodzin (15%). Wśród odpowiedzi „inne” mieszkańcy wpisali: „*ograniczenia spożywania alkoholu przez dorosłych*”, „*ograniczenie sprzedaży alkoholu*”;
- stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się ze stanowczą dezaprobatą – łącznie 87% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem. Łącznie 100% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości. 77% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem. Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 92% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 69%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 87%.

Zalecane działania pogłębiające wiedzę z zakresu przemocy:

- szkolenia i warsztaty dla rodziców;
- szkolenia dla pracowników GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego, superwizja dla członków tych zespołów;
- spotkania otwarte dla mieszkańców Gminy;
- kampania informacyjna w postaci plakatów i ulotek.

Dzieci i młodzież szkolna:

- wyniki są zadowalające, uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze: 82%. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że 18% uczniów przeciwne określa swoje odczucia;
- większość uczniów Gminy Dobrzyniewo Duże deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami: łącznie 95%;
- łącznie 75% uczniów Gminy Dobrzyniewo Duże chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami;
- 95% uczniów określa swoje relacje z nauczycielami jako bardzo dobre lub raczej dobre;
- 20% uczniów potwierdza, iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, 42% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak;
- 72% uczniów nie doświadczyło przemocy domowej. 98% czuje się bezpiecznie w swoim domu;
- w kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach najczęściej wskazywali na przemoc psychiczną (23%), fizyczną (10%), ekonomiczną (4%);
- badani uczniowie Gminy Dobrzyniewo Duże doświadczają w szkole przemocy psychicznej (45%) i fizycznej (35%). Wśród odpowiedzi „inne” znalazły się wypowiedzi uczniów: „*wyśmiewanie ubioru, wyśmiewanie zainteresowań, poniżanie*”, „*przezywanie, kłótnia, wyśmiewanie się*”, „*zastraszanie*”, „*nie doświadczyłem*”;
- 33% uczniów wskazuje, iż codziennie zdarza się obgadywanie za plecami, 17% wskazuje na wyśmiewanie kogoś, przezywanie oraz 13% ankietowanych na unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy;
- większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie łącznie 80%;
- 38% uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją;
- z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów – przyznaje to 18% uczniów, 50% tego nie wie;

- 20% deklaruje, że nigdy nie zdarzyło się, aby zostali kopnięci, przezwani, czy żeby ktoś ich uderzył. Przeciwnego zdania jest 80% ankietowanych (5% wskazuje na codzienne takie sytuacje, 28% wskazuje na kilka razy w tygodniu, 30% kilka razy w miesiącu oraz 17% kilka razy w roku);
- okazuje się, że do aktów przemocy w szkole dochodzi zdecydowanie najczęściej w trakcie przerw (83%), po lekcjach (8%), podczas lekcji (8%). Wśród 3% odpowiedzi są: „nie widzę żadnej przemocy”;
- uczniów zapytano również o to, jakie są powody tego, że ich rówieśnicy zachowują się agresywnie. 45% uczniów uważa, że rówieśnicy lubią poniżać innych, 43% uczniów uważa, że rówieśnicy są źle wychowani przez rodziców, 43% uważa, że nie ponoszą żadnych konsekwencji, 35% uczniów uważa, że rówieśnicy chcą mieć respekt. 28% uważa, że uczniowie nie wiedzą, że mogą sprawić komuś przykrość oraz 13% wskazuje na osiąganie określonych celów.. W odpowiedzi „inne” uczniowie wpisali: „*leczą tak własne kompleksy*”, „*chłopcy nie ponoszą konsekwencji*”, „*spotykają ludzi z różnych środowisk, z których kulturą nie są zaznajomieni*”, „*chcą uwagi*”, „*próbują się popisać przed rówieśnikami*”, „*żeby być bardziej lubianym przez swoich przyjaciół*”, „*bo są skłóceni*”;
- 75% uczniów ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia;
- poniżej prezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące jest, że 40% ankietowanych zadeklarowało przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem, a 8% udawałoby, że nie widzi;
- młodzi ankietowani zostali zapytani także o to, czy w przypadku doświadczania przemocy, komuś by o tym powiedzieli. 38% na pierwszym miejscu wskazało na wychowawcę, następnie, 28% na rodziców/opiekunów oraz 15% na przyjaciela. 8% uczniów nie powiedziałoby o tym nikomu. W możliwości „inne” uczniowie wpisali: „*rodzicom i przyjacielowi. Nauczycielowi nie, bo nauczyciel odpowiada "nie skarż"*”, „*przyjacielowi by też szukał wychowawcy ponieważ szybciej można zakończyć przemoc*”, „*najlepszej przyjaciółce*”;
- 58% uczniów uważa, że problem przemocy w szkole można rozwiązać poprzez sprawiedliwe karanie winnych. 45% uczniów twierdzi, że można byłoby to rozwiązać poprzez spotkania z psychologiem lub pedagogiem. 28% uważa, że należałoby zainstalować kamery na korytarzach oraz 28% badanych wskazuje na realizowanie zajęć sportowych,

podczas których uczniowie mogliby rozładować emocje. 23% uważa, że powinno się wyrzucać ze szkoły agresywnych uczniów. 8% wskazuje na nieodpowiadanie na zaczepki;

- łącznie 18%¹¹ uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”;
- uczniowie otrzymywali wiadomości z obelgami (23%¹²) oraz zdarzało się, że udostępniano ich korespondencję osobom trzecim (35%¹³).

Zalecane działania w grupie młodzieży i uczniów:

- warsztaty, spotkania i programy dla uczniów dotyczące: przemocy, cyberprzemocy, komunikacji i radzenia sobie z emocjami, podczas których: uczniowie poznają definicje agresji, różnorodne jej rodzaje oraz sposoby wyrażania. Opracują własne sposoby pokonania problemu przemocy oraz zjawisk jej towarzyszących. Dzięki ciekawym, dostosowanym do wieku i możliwości poznawczych metodom pracy uświadomią sobie szkodliwość stosowania przemocy, propagując alternatywne sposoby radzenia sobie z przykrymi emocjami.

¹¹ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

¹² Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

¹³ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami